

Panteia

Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

**Overgangsrecht voor
MBO- en Inservice-verpleegkundigen
Een verkennend onderzoek
Eindrapport**

Sonja van der Kemp, Simone van den Heuvel (Panteia)
Marleen de Kleijn (Beleidsadvies in de zorg)

Zoetermeer, 14 maart 2018

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

1	Onderzoeksverantwoording	5
1.1	Introductie	5
1.2	Onderzoeksvragen	5
1.3	Onderzoeksaanpak	6
2	Type opleidingen	9
2.1	Initiële opleidingen	9
2.2	Vervolgopleidingen	11
3	Visies op overgangsrecht	17
3.1	Beroepsorganisatie	17
3.2	Brancheorganisaties	17
3.3	Opleiders: MBO-raad, LOOV, CZO	19
3.4	Vakbonden	19
3.5	Chief Nursing Officer	20
3.6	EVC-traject	21
3.7	Mogelijkheden voor een verkorte HBO-opleiding	21
3.8	Samenvatting en conclusie	22
4	Partijen die opleidingen beoordelen	23
4.1	CZO	23
4.2	Nationaal Coördinatiepunt NLQF	24
4.3	CPION	26
4.4	V&VN	27
4.5	NVAO	28
4.6	Hogescholen	29
4.7	CBGV	30
4.8	Onafhankelijke commissie	30
5	Conclusies en scenario's	31
5.1	Conclusies	31
5.2	Scenario's	35
Bijlage 1	Overzicht scholingen	38
B1.1	CZO erkende opleidingen	38
B1.2	Opleidingen van brancheopleidingsinstituten	40
B1.3	Opleidingen van hogescholen	49
B1.4	Opleidingen van overige opleidingsinstituten	57
Bijlage 2	NLQF niveau 4 en niveau 6	59
Bijlage 3	Format aanvraag CPION	61
Bijlage 4	Overzicht respondenten interviews	64
Bijlage 5	Checklist interviews	65

1 Onderzoeksverantwoording

1.1 Introductie

Momenteel is het Ministerie van VWS bezig met het wetsontwerp met betrekking tot beroepenregulering in de gezondheidszorg. Met dit wetstraject wordt beoogd om onderscheid te maken tussen de MBO- en HBO-opgeleide verpleegkundige. Het maken van dit onderscheid wordt wenselijk geacht om verpleegkundigen in te zetten op datgene waarvoor zij zijn opgeleid en om goed tegemoet te komen aan de veranderende zorgvraag. Met de Wet-BIG II wordt beoogd onderscheid te maken tussen de verpleegkundige (MBO-opgeleid) en de regieverpleegkundige (HBO-opgeleid).

Dit wetstraject heeft ook invloed op de huidige groep BIG-geregistreerde verpleegkundigen. Het ministerie van VWS wil recht doen aan de kennis en vaardigheden van reeds BIG-geregistreerde verpleegkundigen. In het overgangsrecht zal worden vormgegeven dat een deel van de huidige BIG-geregistreerde verpleegkundigen zich kunnen laten registreren als regieverpleegkundige. Beoogd wordt om twee groepen BIG-geregistreerde verpleegkundigen deze mogelijkheid te bieden:

- Verpleegkundigen met een oud HBO-diploma, met een opleidingsprofiel dat van toepassing was voor de invoering van de Bachelor Nursing 2020.
- Verpleegkundigen met een oud MBO-V of Inservice-diploma met aantoonbare aanvullende gecertificeerde scholing. Dit onderzoek richt zicht op deze groep.

Doel van dit verkennende onderzoek is om in kaart te brengen door wie en op welke manier beoordeeld kan worden welke aanvullende scholing voor MBO-opgeleide verpleegkundigen qua niveau en inhoud gelijkwaardig zijn aan het voormalige HBO-profiel, en waarmee registratie als regieverpleegkundige zou kunnen volgen. Dit onderzoek moet ook meer inzicht opleveren in de doelgroep van MBO-opgeleide verpleegkundigen die aanvullende scholing hebben gevolgd.

Het gaat in dit onderzoek om het overgangsrecht voor verpleegkundigen met een MBO- of inservice-diploma, die een aanvullende opleiding hebben gevolgd. Het onderzoek richt zich op uitsluitend op vervolgopleidingen en niet op werkervaring.

1.2 Onderzoeksvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe is vast te stellen welke aanvullende opleidingen/scholing qua niveau en inhoud gelijk kunnen worden gesteld aan de opleiding voor HBO-opgeleide verpleegkundige?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen onderscheiden:

1. Hoe ziet de huidige doelgroep van MBO- en Inservice opgeleide verpleegkundigen eruit? Op welk niveau van het NLQF-raamwerk opereren zij?
2. Aan de hand van welke criteria kan worden beoordeeld of de opleiding of aanvullende scholing van hetzelfde niveau is als het oude HBO-profiel?
  - a. Is er verschil tussen oude HBO-profielen? Welk HBO-profiel zou als uitgangspunt genomen moeten worden?
3. Welke aanvullende scholingen en opleidingen komen qua niveau en inhoud in aanmerking voor gelijkstelling aan het oude HBO-profiel?
  - a. Hoeveel aanvullende scholingen en opleidingen zijn er? Is er een clustering mogelijk, zoals in type, duur, certificering of niveau van de aanvullende scholing?
  - b. Is het mogelijk om meerdere (smalle) aanvullende opleidingen, die afzonderlijk niet gelijkgesteld kunnen worden, gezamenlijk als gelijkwaardig aan het HBO-profiel te stellen?
  - c. Wat te doen als de (aanvullende) opleiding niet meer bestaat? Welke oplossingen zijn er?
4. Welke instantie is het meest geschikt om het niveau van de opleidingen vast te stellen?
5. Hoe ziet de procedure van beoordeling van de aanvullende opleidingen eruit?
  - a. Wat zijn de doorlooptijden?
  - b. Welke bewijsstukken moeten ingediend worden door de aanvrager?
  - c. Wat gebeurt er als een aanvullende opleiding zich niet kan vinden in het besluit? Kan desbetreffende opleiding bijvoorbeeld bezwaar maken en zo ja, bij wie?
  - d. Wat zijn de kosten van het vaststellen van het niveau per aanvullende scholing/opleiding?
6. Welke alternatieven zijn er voor vaststelling van het niveau van opleidingen door een instantie?
  - a. Is een onafhankelijke commissie een optie?
  - b. Of zijn er andere suggesties ten aanzien van het overgangsrecht van de MBO-opgeleide verpleegkundige?

1.3 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek bestond uit deskresearch in combinatie met interviews met relevante partijen. In de volgende alinea's volgt een beschrijving van de aanpak.

Deskresearch

In de beginfase van het onderzoek had de deskresearch tot doel een eerste beeld te vormen van het scholingsaanbod en van de historie van het opleidingsstelsel voor verpleegkundigen.

In een latere fase van het onderzoek is meer systematisch in kaart gebracht hoe het scholingsaanbod voor MBO-Verpleegkundigen eruit ziet. Hierbij zijn de volgende bronnen/websites geraadpleegd (naast de uitvraag in de interviews):

- CZO opleidingen
- Scholingsagenda van Kwaliteitsregister V&VN
- CPION register
- Verpleegkundige vervolgoedingen van alle leden van de VBG

- Verpleegkundige vervolopleidingen van alle leden van LOOV
- Capabel Hogeschool
- YouChooz
- Grow work
- Beroepenlijst CIBG

De opleidingen die voldeden aan de volgende criteria zijn opgenomen in het overzicht:

- Instroomeis: BIG geregistreerd verpleegkundige
- Opleiding is toegankelijk voor verpleegkundigen met MBO-V- of Inservice-diploma
- De opleiding geeft toegang tot een andere verpleegkundige functietitel

In de scholingsagenda van het kwaliteitsregister van V&VN staan 1.476 opleidingen die minder dan 100 accreditatiepunten hebben (1 punt staat voor 1 uur bijscholing). De meeste van deze opleidingen leiden niet tot een andere verpleegkundige functie en zijn dus niet meegenomen in het overzicht in bijlage 1.

Voorbeelden van opleidingen tussen de 50 en 100 accreditatiepunten (n=23) zijn: Mindfulness basisopleiding, Leergang De Kunst van het loslaten, Cardiologie cursus voor cardiologie verpleegkundigen, Opleiding tot provocatief coach/psycholoog en Operational Readiness Aeromedical Course.

Voorbeelden van opleidingen tussen de 0 en 50 accreditatiepunten (n=1.453) zijn: Insulinetherapie, Diabetische voet nascholing, COPD Spreekuur, Omgaan met ongewenst gedrag en Urodynamisch onderzoek.

Opleidingsinstituten hanteren verschillende manieren om de toelatingseisen en studieomvang te beschrijven. Daardoor mist er eenduidigheid die nodig is om de opleidingen op deze punten goed te kunnen vergelijken. Zo vermeldt niet iedere opleiding welke mogelijkheden er zijn voor mensen die niet voldoen aan de ingangseisen van bijvoorbeeld het hebben van een HBO-diploma. Ook wordt bij studieomvang op sommige websites het aantal contacturen genoemd en op andere het aantal maanden waarin de opleiding afgerond kan zijn. Wel is een clustering mogelijk naar het type aanbieder van de opleiding, zoals brancheopleidingsinstituten, hogescholen en overige opleidingsinstituten.

Het bleek niet mogelijk te zijn om via de interviews en deskresearch informatie te verzamelen over niet meer bestaande opleidingen. Respondenten (CZO, V&VN) zeggen weliswaar dat volgens hen de aard van het aanbod in het verleden niet sterk anders was dan het huidige aanbod.

Interviews

Tevens zijn er interviews gehouden met diverse partijen, waaronder branche- en beroepsorganisaties, partijen die het niveau van opleidingen bepalen en (koepels van) opleidingsinstituten. De gesprekken waren gericht op het verkrijgen van inzicht in de aanvullende opleidingen en in (on)mogelijkheden voor het vaststellen of deze opleidingen gelijk gesteld kunnen worden aan het HBO-niveau.

Er zijn interviews afgenomen met de volgende partijen:

- Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (V&VN)
- Brancheorganisaties Zorg (BoZ)
- ActiZ
- GGZ-Nederland
- Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN)
- Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU)

- Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ)
- Chief Nursing Officer (CNO)
- FNV
- NU'91
- College Zorg Opleidingen (CZO)
- Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV)
- MBO-raad
- Nationaal Coördinatiepunt NLQF (NCP NLQF)
- Centrum Post-Initieel Onderwijs Nederland (CPION)
- Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)
- Vereniging Branche-Opleidingsinstituten Gezondheidszorg (VBG)
- Capabel Hogeschool (via de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding NRTO)
- SBB / Calibris
- CIBG
- Commissie Buitenlands Gediplomeerden Volksgezondheid (CBGV)

Daarnaast is er contact geweest met een studieadviseur van een individueel algemeen ziekenhuis, gericht op het krijgen van inzicht in het type aanvullende opleidingen dat door verpleegkundigen wordt gevolgd. Ook is er per e-mail contact geweest met DUO en Nuffic.

In bijlage 4 is een overzicht te vinden van alle respondenten. Sommige partijen zijn meerdere keren benaderd. In bijlage 5 is de checklist van de interviews te vinden.

2 Type opleidingen

Ten eerste beschrijven we in dit hoofdstuk de kenmerken van de initiële opleidingen en vervolgoopleidingen die tot de doelgroep van het onderzoek behoren. Bij de initiële opleidingen gaan we in op de waardering van het niveau van de opleidingen. In paragraaf 2.2 komen de vervolgoopleidingen aan de orde waar het overgangsrecht betrekking op kan hebben.

2.1 Initiële opleidingen

BIG-geregistreerde verpleegkundigen hebben als vooropleiding: MBO Verpleegkunde (MBO-V), HBO Verpleegkunde (HBO-V) of Inservice A, B en Z¹.

Niveau Inservice-opleidingen

Inservice-opleidingen waren opleidingen waarin het praktijkgedeelte in de zorgorganisatie waar men in dienst was werd gevolgd, en het theoriegedeelte bij een onderwijsinstelling. De opleidingen bestonden sinds de jaren '50 tot 1997. In de loop der jaren hebben wel een aantal veranderingen plaatsgevonden in vooropleidingseisen en wettelijke eisen omtrent de inhoud.²

Inservice A leidde op tot verpleegkundige in de ziekenhuissector. Inservice B en Z hebben leidden respectievelijk op tot verpleegkundige in de psychiatrie en de gehandicaptenzorg. De A-opleiding duurde 3 jaar en 10 maanden, de B- en de Z-opleiding 3 jaar en 4 maanden.

De instroomeisen waren:

- Leeftijd: 17 jaar en 7 maanden
- Diploma: Mavo 4 (met gemiddelde van een 7) of een INAS opleiding³ of een diploma Ziekenverzorging (vooropleiding Huishoudschool en/of INAS).

De wijze van toetsing van het niveau bij toelating tot de opleiding was niet uniform. Zo werd er soms wel naar een cijfer gemiddelde gevraagd en soms niet.

Respondenten (GGZ Nederland, CZO) merken op dat het feitelijke instroomniveau van de Inservice-opleiding A en B relatief hoog was: merendeels HAVO. In de praktijk is het vaak zo dat Inservice-opgeleide verpleegkundigen zijn doorgestroomd naar functies als gespecialiseerd verpleegkundige (in een hogere salarisschaal).

De Inservice-opleidingen A, B en Z zijn door Calibris vastgesteld op MBO-4 niveau. Naast de inhoudelijke component (kennis en vaardigheden) speelde ook het aantal studie-uren / omvang van de opleiding een rol hierbij.

In mei 2017 is er een petitie aangeboden aan de Tweede Kamer met daarin de oproep het Inservice A diploma te erkennen op HBO-niveau. De petitie is ruim 20.000 maal ondertekend.

De Inservice-opleidingen zijn niet ingeschaald door het National Coördinatiepunt NLQF. De NLQF-inschaling werd immers pas in Nederland geïntroduceerd, lang nadat

¹ Inservice A is de opleiding tot algemeen verpleegkundige, Inservice B de opleiding tot verpleegkundige in de geestelijke gezondheidszorg en Inservice Z de opleiding tot verpleegkundige in de gehandicaptenzorg.

² Duivesteyn-Ockeloen, K. Op zoek naar de 'totale mens'. Taak, verantwoordelijkheid en identiteit van de verpleegkunde in Nederland 1955-1988. Rotterdam, 2016.

³ INAS staat voor Inrichtings Assistentie. Deze opleiding was bedoeld voor mensen die de zorg in wilden maar nog niet zeker wisten welke kant ze op wilden gaan.

de Inservice-opleidingen afgeschaft waren. Volgens de niveau-indeling van NLQF staat een MBO-4 diploma gelijk aan NLQF niveau 4.

MBO Verpleegkunde

In 2011 heeft de MBO-raad een onderzoek laten uitvoeren van MBO-4 kwalificaties die vermoedelijk voldoen aan NLQF niveau 5. Dit is ook voor het MBO-V diploma gedaan, waarbij de conclusie van het onderzoek inderdaad was dat inschaling op NLQF niveau 5 passend zou zijn. Er is door Calibris ook een herzieningsverzoek ingediend bij NCP NLQF om het MBO-V diploma ingeschaald te krijgen op NLQF niveau 5. Het ministerie van OCW heeft de mogelijkheid om herzieningsverzoeken in te dienen bij het NCP NLQF echter stopgezet. Het ministerie achtte het niet wenselijk om kwalificaties uit het MBO op andere NLQF niveaus in te schalen dan het niveau dat na de generieke inschaling was afgegeven. De volgende argumentatie lag daaraan volgens het NCP ten grondslag:

- Inhoudelijk kan het het geval zijn dat een bepaald MBO-kwalificatiedossier op een hoger niveau kan worden ingedeeld, maar dan kan ook het argument gelden dat ook andere opleidingen in alle sectoren (bijvoorbeeld de exacte vakken in het hoger onderwijs) hoger zouden kunnen worden ingeschaald.
- Een MBO-4 opleiding geeft toegang tot Associate Degree gepositioneerd op NLQF/EQF niveau 5. Een MBO 4 opleiding op hetzelfde niveau plaatsen als het Associate Degree bevordert niet de transparantie van het stelsel. Dit komt ook niet ten goede aan het doel van EQF, namelijk internationale helderheid over elkaars onderwijsstelsels.⁴

HBO Verpleegkunde

Hieronder volgt ten eerste een toelichting op het NLQF-niveau van de opleiding HBO-verpleegkunde. Vervolgens komen de verschillende HBO-profielen aan de orde.

NLQF-niveau

In de verpleging en verzorging worden vijf deskundigheidsniveaus onderscheiden:

1. Assisterende
2. Helpende
3. Verzorgende (IG)
4. MBO verpleegkundige
5. HBO verpleegkundige.

Naast het onderscheid in deskundigheidsniveaus wordt sinds 2012 de niveau-inschaling van NLQF gehanteerd voor het opleidingsniveau. In het inschalingsstelsel van het NLQF zijn alle HBO-bachelor opleidingen ingeschaald in niveau 6. Doordat de deskundigheidsniveaus en de niveau-inschaling van NLQF soms door elkaar gehaald werden, ontstond het foutieve beeld dat HBO-verpleegkundigen van niveau 5 naar niveau 6 waren 'opgeschaald'. Hierbij werd dan een verband gelegd met het vernieuwen van het opleidingsprofiel van HBO-V. Dit is geen correct beeld.

HBO-profielen

Belangrijke verschillen van het nieuwe profiel BN2020 met voorgaande profielen zijn het accent op generalistische beroepsuitoefening en het versterken van het onderzoekend vermogen van de verpleegkundige.⁵

Elke opleiding had zijn eigen opleidingsprofiel wat gebaseerd was op het rapport *Gekwalificeerd voor de Toekomst* uit 1996 en het Beroepsprofiel van 1988 en de herziening van dit Beroepsprofiel in 1999 en 2012. Het rapport *Gekwalificeerd voor de*

⁴ Bron: NCP NLQF, <http://www.nlqf.nl/veelgestelde-vragen>.

⁵ <http://www.loov2020.nl/bn-2020/>

Toekomst is gebruikt voor een gezamenlijk project van de HBO-V's: Beroepscompetenties hbo-verpleegkundige. Daaruit is het boek *Pool A., Met het oog op de toekomst, Beroepscompetenties van de hbo-verpleegkundigen* (2001) voortgekomen. Dit boek heeft als leidraad gediend voor alle curricula van de HBO-V's.⁶

2.2 Vervolgopleidingen

In dit onderzoek zijn 137 vervolgopleidingen in kaart gebracht die (onder voorwaarden) toegankelijk zijn voor verpleegkundigen met een MBO-diploma en/of Inservice-diploma. In sommige gevallen is de opleiding primair gericht op verpleegkundigen met een HBO-diploma, maar is er voor deze doelgroep met een MBO- en/of Inservice-diploma in de toelatingsprocedure voor de opleiding sprake van een assessment om te bepalen of men het gewenste niveau heeft.

We hebben ons beperkt tot opleidingen die (mogelijk) leiden tot een andere verpleegkundige functie. Daarmee blijven veel bijscholingen buiten beschouwing. In paragraaf 1.3 is uitgebreider beschreven welke werkwijze is gevolgd en welke afbakening is gehanteerd.

In deze paragraaf onderscheiden we de CZO-erkende opleidingen en de overige opleidingen.

2.2.1 CZO

Het College Zorg Opleidingen (CZO) houdt toezicht op de kwaliteit van zorgopleidingen. CZO erkent diverse opleidingen in de zorg en geeft CZO erkende diploma's af. De zorgopleidingen zijn brancheopleidingen waarbij de praktijkcomponent van de opleiding wordt verzorgd door de zorginstelling en de theoriecomponent door het opleidingsinstituut waarmee de zorginstelling samenwerkt (in veel gevallen een UMC). Studenten zijn in dienst van de zorginstelling die de praktijkcomponent verzorgt. CZO erkent onder meer verpleegkundige vervolgopleidingen. Deze opleidingen staan open voor alle BIG-geregistreerde verpleegkundigen. Er is nu geen verschil van instroom in CZO opleidingen voor MBO-/Inservice-/HBO-opgeleiden. Ongeacht het instroomniveau bereikt de verpleegkundige hetzelfde erkende CZO-opleidingsniveau.

CZO is opgericht in 2003 en richtte zich voorheen alleen op opleidingen in de ziekenhuissector. Het doel was meer uniformiteit aan te brengen in de opleidingen in de ziekenhuizen. De verpleegkundige opleidingen voor alle belangrijke domeinen in de ziekenhuiszorg zijn ondergebracht bij CZO, behalve diabetes, long, reuma en stomazorg.

Inmiddels zijn er ook opleidingen in de sectoren ambulancezorg en medische kindzorg erkend. Ook worden niet verpleegkundige opleidingen in de VVT-sector en de geboortezorg erkend (deze opleidingen richten zich op verzorgenden en niet op verpleegkundigen). Met de GGD- en GGZ-sector vinden gesprekken plaats over erkenningen in deze sectoren.

---

⁶ Bron: LOOV

CZO toetst op basis van de volgende criteria of een opleiding CZO-erkend wordt:

- De opleiding is een zorgopleiding.
- De opleiding leidt op tot een functie die in brede zin essentieel is voor zorginstellingen.
- De opleiding leidt op tot een functie die een belangrijke toegevoegde waarde in het zorgproces ten aanzien van de kwaliteit en/of veiligheid en/of doelmatigheid van de zorg heeft.
- De opleiding leidt op voor een cruciale zorgfunctie. Dat wil zeggen de functionaris is niet direct vervangbaar door anders opgeleiden.
- De opleiding overlapt niet met andere, reeds toegelaten opleidingen. Indien er wel sprake is van overlapping, dan kan gekeken worden in hoeverre de opleiding ondergebracht kan worden bij een andere opleiding, bijvoorbeeld als uitstroomprofiel.
- De opleiding heeft zijn waarde al bewezen en er is al praktijkervaring met de opleiding opgedaan. Een beroeps(deel)profiel bestaat.
- De duur van de opleiding is zodanig dat het een essentiële opleiding betreft. Het betreft dus geen bij- of nascholing of verdergaande kortdurende specialisatie.

CZO maakt onderscheid in initiële opleidingen en vervolgopleidingen. De instroomeis voor vervolgopleidingen is een BIG registratie als verpleegkundigen. Initiële opleidingen kunnen na de middelbare school gevolgd worden (de duale en HBO-VT opleidingen hebben afwijkende instroomeisen). In de praktijk is het mogelijk dat verpleegkundigen na hun MBO-V of Inservice-opleiding nog een initiële opleiding volgen.

Initiële opleidingen:

- Ambulancechauffeur
- Anesthesiemedewerker
- Duale MBRT Radiodiagnostisch Laborant
- Duale MBRT Radiotherapeutisch Laborant
- HBO-VT Anesthesiemedewerker
- HBO-VT Operatieassistent
- Medewerker Operatieve Zorg
- Operatieassistent
- Radiodiagnostisch Laborant
- Radiotherapeutisch Laborant

Vervolgopleidingen:

- Ambulanceverpleegkundige cardiaccare tranche*
- Ambulanceverpleegkundige korte tranche*
- Cardiaccareverpleegkundige
- Deskundige Infectiepreventie
- Dialyseverpleegkundige
- Endoscopieverpleegkundige
- Geriatrieverpleegkundige
- Gipsverbandmeester
- Intensivecare-kinderverpleegkundige
- Intensivecare-neonatologieverpleegkundige
- Intensivecareverpleegkundige
- Kinderverpleegkundige
- Kinderverpleegkundige extramurale zorg
- Klinisch Perfusionist

- Mediumcareverpleegkundige
- Neuroverpleegkundige
- Obstetrieverpleegkundige
- Oncologieverpleegkundige
- Oncologieverpleegkundige, uitstroom kinderen*
- Recoveryverpleegkundige
- Sedatiepraktijkspecialist
- Spoedeisendehulpverpleegkundige
- Verpleegkundig Centralist Meldkamer Ambulancezorg
- Verpleegkundig endoscopist*

In sommige gevallen gaat het om een vervolg op een vervolgopleiding, en moet iemand dus reeds in bezit zijn van een diploma van de vervolgopleiding om te kunnen instromen. Deze opleidingen zijn hierboven met een * gemarkeerd. Zie bijlage 1 voor een exact overzicht van de instroomeisen.

Drie vervolgopleidingen zijn niet in het overzicht in bijlage 1 opgenomen omdat hiervoor een afwijkende instroomeis geldt (anders dan BIG registratie als verpleegkundige):

- Deskundige infectiepreventie (HBO bachelor in de richting gezondheidszorg)
- Klinisch perfusionist (HBO-diploma)
- Sedatiepraktijkspecialist (CZO-diploma anesthesiemedewerker)

Het CZO biedt de opleidingen aan voor inschaling bij NLQF. Op dit moment (peildatum 12 december 2017) zijn er negen opleidingen ingeschaald (twee initiële opleidingen en zeven vervolgopleidingen), allen op NLQF niveau-6 (=HBO-niveau). Het gaat om de volgende opleidingen:

- Anesthesiemedewerker
- Dialyseverpleegkundige
- Operatie-assistent
- Intensivecareverpleegkundige
- Recoveryverpleegkundige
- Mediumcareverpleegkundige
- Cardiaccareverpleegkundige
- Spoedeisendehulpverpleegkundige
- Ambulanceverpleegkundige

CZO verwacht dat eind 2019 alle verpleegkundige vervolgopleidingen die onder het CZO ressorteren zijn ingeschaald op NLQF-6.

2.2.2 Overige opleidingen

De overige opleidingen die vallen binnen de afbakening van dit onderzoek worden aangeboden door brancheopleidingsinstituten, hogescholen of andere (particuliere) opleidingsinstituten. Een overzicht van deze opleidingen is opgenomen in bijlage 1.

Brancheopleidingsinstituten

We brachten 61 opleidingen van 7 branche-opleidingsinstituten⁷ in kaart. Dit zijn partijen die ook CZO-opleidingen aanbieden en zijn verbonden aan (universitaire) ziekenhuizen. Sommige opleidingen hebben bij verschillende opleidingsinstituten dezelfde titel, maar zijn niet identiek in toelatingscriteria en/of studie-omvang.

⁷ Educatie Zorgsector LUMC, Erasmus MC zorgacademie, Radboudumc Health Academy, St. Antonius Academie, UMC Utrecht Academie, VUMC Amstel Academie, Wenckebach Instituut UMCG. De meeste van deze opleidingsinstituten zijn lid van de Vereniging Brancheopleidingsinstituten Gezondheidszorg (VBG).

Redenen dat opleidingen niet CZO-erkend zijn, zijn bijvoorbeeld omdat ze te kort zijn of erg lijken op een opleiding die al CZO-erkend is. In deze categorie vallen bijvoorbeeld ook opleidingen met minder dan 10 lesdagen.

De opleidingen die de brancheopleidingsinstituten aanbieden zijn vrijwel allemaal gericht op een specialisme binnen de verpleegkunde in het ziekenhuis. Voorbeelden van opleidingen zijn: obstetrie-verpleegkundige, high care kinderverpleegkundige en ziekenhuispsychiatrie verpleegkundige. Uitzonderingen zijn de opleidingen 'casemanager', 'researchmedewerker', 'research coördinator' en 'aandachtsvelder kwetsbare ouderen'.

Hogescholen

We brachten 42 vervolgoopleidingen in kaart van 13 hogescholen⁸. Dit zijn in veel gevallen opleidingen met een duur van circa een half jaar tot twee jaar en tussen de 10 en 50 lesdagen. Sommige opleidingen worden onder de noemer post-HBO aangeboden, maar niet alle organisaties hanteren die term.

In totaal zijn 13 van deze opleidingen (bij één of meer hogescholen) zonder aanvullende opleiding of assessment toegankelijk voor verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-opleiding:

- Maag Darm Lever verpleegkundige (MDL)
- Palliatieve zorg verpleegkundige
- Praktijkondersteuner (huisartsenzorg)
- Praktijkondersteuner GGZ
- Praktijkondersteuner somatiek
- Praktijkverpleegkundige
- Transferverpleegkundige
- Urologie continëntie stoma verpleegkundige
- Verpleegkundige complementaire zorg
- Verpleegkundige gerontologie en geriatrie

Soms gelden voor een vergelijkbare opleiding bij een andere hogeschool andere eisen.

Het verschilt per hogeschool hoeveel ruimte (op papier) wordt geboden voor verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-diploma om deel te nemen aan de opleiding. Er zijn 16 opleidingen in kaart gebracht waarbij wordt aangegeven dat verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-opleiding met aanvullende opleiding en werkervaring (op HBO-niveau) toegelaten kunnen worden. Bij 13 andere opleidingen, die HBO-V als toelatingseis stellen, wordt aangegeven dat toelating via een assessment mogelijk is.

Bij ruim de helft van de opleidingen is vermeld dat accreditatie heeft plaatsgevonden (of is aangevraagd) door het kwaliteitsregister van V&VN. Een klein deel van de post-HBO opleidingen (8 opleidingen) is geregistreerd als registeropleiding door de Stichting Post Hoger Beroeps Onderwijs Nederland (onderdeel CPION).

'Registeropleiding' is een beschermd predicaat, dat alleen door de Stichting PHBO Nederland kan worden verleend.⁹ De term 'post-HBO' is echter geen beschermd

⁸ Avans Plus, Breederode Hogeschool, Capabel Hogeschool, Christelijke Hogeschool Ede, Fontys, Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Hanzehogeschool Groningen, Hogeschool Leiden, Hogeschool Utrecht, InHolland, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Saxion, Hogeschool VIAA. De meeste van deze hogescholen zijn lid van het LOOV.

⁹ <https://www.registeropleidingen.nl/wat-zijn-registeropleidingen>

predicaat en kan voor opleidingen met uiteenlopende toelatingscriteria en studiebelasting worden gehanteerd.

In de interviews hebben enkele respondenten (CNO, Capabel Hogeschool) aangegeven dat het mogelijk zou zijn om voor de overgangsregeling te kijken naar gevolgde post-HBO opleidingen. Gedachtegang hierbij is dat deelnemers aan de opleidingen op voorhand hebben moeten aantonen op HBO-niveau te functioneren. Naast het gegeven dat post-HBO geen beschermd predicaat is, is daarbij een knelpunt dat de wijze van toetsing van het niveau bij toelating tot de opleiding niet uniform is.

V&VN benoemt dat de volgende oude HBO-opleidingen (als vervolgopleiding na een verpleegkundige opleiding) ook in aanmerking kunnen komen voor de overgangsregeling¹⁰:

- MGZ-GGZ¹¹: de voorloper van de huidige SPV-opleiding¹². Destijds een tweejarige HBO-opleiding. De opleiding bestaat niet meer als separate opleiding.
- MGZ-AGZ¹³: de opleiding tot wijkverpleegkundige. Deze tweejarige HBO-opleiding is later ingedaald in de huidige HBO-V en bestaat niet meer als separate opleiding.

Overige opleidingsinstituten

Ten slotte leverde de inventarisatie 13 opleidingen van 8 andere opleidingsinstituten. De meeste opleidingen bestaan uit minimaal 10 lesdagen en zijn geaccrediteerd door het kwaliteitsregister van V&VN. Verder zijn het zeer uiteenlopende opleidingen. Onderstaande tabel geeft de opleidingstitels en opleidingsinstituten weer. In bijlage 1 is meer informatie opgenomen over de toelatingscriteria en omvang van de opleidingen.

Naam opleiding	Opleidingsinstituut
Acute opname/zorg verpleegkundige	CIVO
Brede basis Gezin en Kind zorg	CIVO
Complete competente zorg	BRUG Training en Coaching in de Zorg
Gespecialiseerd Verzorgende Psychogeriatric	Bureau G&D
Praktijkondersteuner GGZ opleiding 5 modules	Forta Opleidingen
Psychosociale Basiskennis	Con Amore
Toekomstbestendige ouderenzorg voor verpleegkundigen (TOvV)	Albeda College
Vaattoegangverpleegkundige	Albeda College
Verpleegkundige Maatschappij en Gezondheid: Algemene Gezondheidszorg	NSPOH
Verpleegkundige Maatschappij en Gezondheid: Jeugdverpleegkundige	NSPOH
(Kwaliteits)verpleegkundige in het verpleeghuis	Growwork

¹⁰ Het betreft HBO opleidingen met beperkte bevoegdheid: HBO maar bevoegd binnen het werkveld waarvoor is opgeleid.

¹¹ MGZ-GGZ = Maatschappelijke Gezondheidszorg – Geestelijke gezondheidszorg

¹² SPV = Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige

¹³ MGZ-AGZ = Maatschappelijke Gezondheidszorg – Algemene Gezondheidszorg

Wijkverpleegkundige, Regisseur van wijkzorg/Verpleegkundige in de wijk	Growwork
Wijkverpleegkundige, Regisseur van wijkzorg/Verpleegkundige in de wijk	Growwork

Daarnaast is er een breed scala aan bijscholingen beschikbaar bij deze en andere opleiders, maar deze bijscholingen leiden volgens de geïnterviewde personen niet tot een andere verpleegkundige functie. Dit wordt bevestigd door een globale screening van het type opleidingen en scholingen waar het om gaat (zie ook paragraaf 1.3).

Toelatingscriteria

Uit het overzicht van de opleidingen (bijlage 1) blijkt dat in de praktijk door sommige hogescholen en opleidingsinstituten in de toelatingscriteria voor opleidingen een onderscheid wordt gemaakt tussen een MBO-diploma en Inservice-diploma. Voor sommige opleidingen die gericht zijn op verpleegkundigen met een HBO-diploma, geldt dat verpleegkundigen met een Inservice-opleiding via een assessment wel toegelaten kunnen worden en verpleegkundigen met een MBO-opleiding niet. De CZO-opleidingen zijn voor beide groepen toegankelijk. Er wordt in de instroomeisen geen onderscheid gemaakt tussen MBO-V, Inservice of HBO-V.

3 Visies op overgangsrecht

Uit de interviews bleek dat de ideeën over en gepercipieerde mogelijkheden voor een overgangsrecht op basis van aanvullende scholing sterk werden bepaald door de visie van de partijen op de criteria die moeten gelden voor een regieverpleegkundige. In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de meningen die van invloed zijn op de gepercipieerde mogelijkheden.

3.1 Beroepsorganisatie

V&VN staat op het standpunt dat de volgende diploma's direct toegang kunnen geven tot registratie als regieverpleegkundige: HBO-V, of MBO-V/Inservice-opleiding mét aanvullende verpleegkundige vervolgopleiding die qua inhoud en niveau gelijk zijn aan NLQF 6. Er is een wens tot heldere afbakening tussen mbo- en hbo niveau.

Verpleegkundigen met een andere opleiding en die opteren voor het beroep regieverpleegkundige zouden door middel van een EVC traject (zie paragraaf 3.6) of toetsing kunnen aantonen of zij over de competenties van het nieuwe beroepsprofiel beschikken. Daarnaast pleit V&VN ervoor dat zij desgewenst in staat gesteld worden alsnog een HBO-V-diploma te halen, en dat daarvoor een goed systeem wordt ingericht met vrijstellingen op basis van opleiding en ervaring waar mogelijk. Tevens benadrukt V&VN dat ook HBO-V verpleegkundigen bij zichzelf nagaan of zij opteren voor het beroep van regieverpleegkundige en zo ja, of er nog aanvullende scholing gevolgd moet worden om aan de competenties van het nieuwe beroepsprofiel te voldoen.

Een aantal huidige CZO-opleidingen zijn gecertificeerd op NLQF 6 niveau en een aantal andere opleidingen zal naar verwachting deze certificering krijgen. Als deze vallen onder de voorgestelde overgangsregeling, gaat het om bevoegdheid binnen het specialisme, en is er geen sprake van een civiel effect naar andere werkvelden of specialisaties. Voor de oude CZO-opleidingen zouden verpleegkundigen met een diploma van die opleidingen, door bewijsstukken moeten kunnen aantonen dat zij over de competenties beschikken die bij het beroepsprofiel van de regieverpleegkundige behoren. Het gaat daarbij om de volgende elementen: indiceren van zorg, regisseren van zorg, klinisch redeneren, evidence based practice en praktijkgericht onderzoek.

3.2 Brancheorganisaties¹⁴

De brancheorganisaties stellen in de interviews als algemene lijn dat registratie als regieverpleegkundige alleen met een HBO-V diploma mogelijk zou moeten zijn.

Argumenten die daarbij een rol spelen zijn:

- De brancheorganisaties streven naar breed opgeleide verpleegkundigen in verband met toenemende complexiteit en comorbiditeit. De functiegerichte CZO-opleidingen zijn qua niveau gelijk aan HBO-V, maar niet qua omvang en inhoud, zo stellen zij. Ook verschillen de CZO-opleidingen aanzienlijk van elkaar qua omvang en vereisten.
- Er is behoefte aan een helder onderscheid tussen MBO- en HBO-verpleegkundigen.
- Daarnaast wijzen de brancheorganisaties op de herregistratie: bij herregistratie moeten regieverpleegkundigen kunnen aantonen dat zij op HBO-niveau werken.

¹⁴ Deze paragraaf geeft de meningen weer die in de interviews met vertegenwoordigers van de brancheorganisaties eind 2017 zijn gegeven. De brancheorganisaties hebben daarnaast een bestuurlijke reactie op het overgangsrecht in voorbereiding.

Als door een ruim overgangsrecht blijkt dat dit voor veel regieverpleegkundigen niet geldt, zal dit tot veel onvrede leiden. Men acht het daarom beter om bij de eerste registratie helder te zijn en het HBO-V diploma als eis te stellen.

- Tot slot wordt een ruimer overgangsrecht niet rechtvaardig geacht jegens verpleegkundigen die zich reeds hebben laten bijscholen om hun HBO-V diploma te behalen.

Alleen ActiZ ziet bredere mogelijkheden, namelijk:

- Inservice A-diploma + diploma Maatschappelijke Gezondheidszorg (HBO-opleiding van twee jaar).
- MBO-V + erkende post-HBO opleiding wijkverpleging, die in het Kwaliteitsregister V&V staat.¹⁵

EVC traject

De brancheorganisaties zijn er voorstander van om MBO-V en Inservice-opgeleide verpleegkundigen de mogelijkheid te bieden om door middel van een onafhankelijk EVC-traject aan te tonen over welke competenties men al beschikt (vanuit werk, aanvullende scholing of anderszins). Dit kan tot vrijstellingen leiden in de te volgen HBO-V opleiding of direct toegang bieden tot de titel regieverpleegkundige als iemand geen aanvullende scholing nodig blijkt te hebben.

Verkorte HBO-opleiding

Bij de brancheorganisaties is er daarnaast ook draagvlak voor het vergemakkelijken van de toegang tot het behalen van een HBO-V diploma voor MBO- en Inservice-opgeleide verpleegkundigen. In de praktijk duurt een verkort traject voor deze doelgroep nu vaak tweeënhalft jaar. De brancheverenigingen zijn van mening dat dit sneller moet kunnen: anderhalf jaar, of misschien zelfs één jaar.

Daarbij wil men graag een algemeen geldend systeem van vrijstellingen voor bepaalde bekende en erkende opleidingen, zoals de CZO-opleidingen. Nu beoordeelt iedere hogeschool zelf hoe het verkorte traject eruit komt te zien. Dit doen zij op basis van een assessment (een toets waarin niveau en kennis worden vastgesteld) of een EVC-procedure (op basis van stukken aantonen over welke diploma's en werkervaring men beschikt). De brancheorganisaties opereren dat het beter zou zijn als er sprake is van een onafhankelijke EVC-procedure. Ook is men voorstander van meer landelijke gelijkheid in de verkorte trajecten. Bijvoorbeeld doordat iedere hogeschool dezelfde modules aanbiedt, die ook los gevolgd kunnen worden. Deze modules zouden zich moeten richten op zaken als klinisch redeneren, evidence based practice en onderzoeksvaardigheden. Deze modules kunnen ook gevolgd worden door verpleegkundigen met een oud HBO-V diploma, zodat ze beter toegerust zijn op het vak van regieverpleegkundige.

Alternatieven

GGZ Nederland stelt als alternatief voor om de komende jaren drie registers te hanteren: één voor alle verpleegkundigen met een MBO-V diploma, één voor alle verpleegkundigen met een HBO-V diploma, en één voor alle overige verpleegkundigen.

¹⁵ In de eerdere overgangsregeling die is vastgesteld voor verpleegkundigen in de wijkverpleging voor de jaren 2015-2017 stond ActiZ ook al op het standpunt dat ook andere opleidingen dan HBO-V kunnen resulteren in HBO-niveau. ActiZ, BTN en V&VN stellen in deze overgangsregeling dat de volgende opleidingswegen leiden tot een inhoudelijk vergelijkbaar niveau met bachelor of master opgeleide verpleegkundige: • Verpleegkundigen die de A-opleiding met de wijkaantekening hebben • Verpleegkundigen die staan opgenomen in het deskundigheidsgebied wijkverpleegkundige in het Kwaliteitsregister V&V. Bron: ActiZ, BTN, V&VN, *Toewerken naar voldoende gekwalificeerde verpleegkundigen in de wijkverpleging. 'Normen voor indiceren en organiseren van verpleging en verzorging.'* Afspraken voor de overgangperiode 2015, 2016 en 2017, oktober 2014, Utrecht.

Deze verpleegkundigen krijgen gedurende de overgangstermijn de kans om via een verkort traject een HBO-V diploma te behalen en zo in het register van regieverpleegkundigen terecht te komen. Als zij op het einde van de overgangstermijn dit niet gedaan hebben, worden zij automatisch toegevoegd aan het MBO-V register.

3.3 Opleiders: MBO-raad, LOOV, CZO

MBO-raad

De geraadpleegde vertegenwoordiger van de MBO-raad heeft als standpunt dat een vervolgopleiding op NLQF 6 niveau (in de verpleegkunde) toegang zou moeten geven tot het register voor regieverpleegkundige. Daarbij maakt hij nog wel het onderscheid tussen een MBO-Vooropleiding en een Inservice-opleiding, waarbij een MBO-opleiding een door het ministerie van OCW erkend MBO-diploma oplevert en een Inservice-opleiding niet¹⁶. Een beoordeling van het niveau van een opleiding zou volgens hem door NLQF moeten plaatsvinden, als officiële instantie die in Nederland opleidingen inschaalt.

LOOV

LOOV staat op het standpunt dat alleen HBO-V gediplomeerde verpleegkundigen zich als regieverpleegkundigen zouden moeten kunnen registreren.

CZO

CZO draagt aan dat verpleegkundigen met een CZO-opleiding in ziekenhuizen ingeschaald zijn in een hogere salarisschaal dan verpleegkundigen met een MBO-V en HBO-V diploma. Deze inschaling is vergelijkbaar met die van andere HBO-opgeleide professionals, zoals fysiotherapeuten en verloskundigen. Verpleegkundigen met een HBO-V diploma zijn breed opgeleid, maar beschikken niet over de vakinhoudelijke kennis van verpleegkundigen met een CZO-diploma. Door het begrip regieverpleegkundige op deze realiteit te baseren ontstaat volgens CZO de mogelijkheid om ook verpleegkundigen met een CZO-erkende vervolgopleiding als regieverpleegkundige te registreren, dan wel hen met een zeer kort aanvullend (nog te ontwikkelen) programma op HBO-niveau te kwalificeren.

CZO biedt haar opleidingen ter beoordeling aan bij het NCP NLQF. De eerste negen zijn ingeschaald op niveau 6 (=HBO-niveau). De verwachting is dat eind 2019 alle CZO-opleidingen zijn ingeschaald op NLQF-6. Hoewel de NLQF-niveauserkenningen relatief recent zijn, vindt het CZO het aannemelijk dat eerder afgeronde opleidingen hetzelfde niveau hebben. Het aanbod was voorheen niet heel anders dan nu: het gaat om dezelfde specialisaties.

3.4 Vakbonden

FNV Zorg & Welzijn is er geen voorstander van om in het kader van het overgangsrecht een beoordeling uit te voeren welke opleidingen qua niveau en inhoud gelijkgesteld kunnen worden aan HBO-V. Het voornaamste argument hiervoor is dat de opleidingen niet bepalend zijn voor welke functies men in de praktijk vervult. Verpleegkundigen met een MBO-V diploma vervullen in de praktijk HBO-functies, en verpleegkundigen met een HBO-V diploma vervullen MBO-functies. Bovendien is nog niet duidelijk welke eisen, anders dan in de beroepsprofielen, uiteindelijk worden gesteld aan het uitoefenen van de functie van regieverpleegkundige.

¹⁶ De diploma's van de inserviceopleidingen (A, B en Z) waren erkend door het ministerie van VWS en achteraf door Calibris ingeschaald in de kwalificatiestructuur op MBO-4.

FNV Zorg & Welzijn is er voorstander van om tot aan het moment van herregistratie drie registers te hanteren: MBO, HBO en overig. Of twee registers, waarbij alle verpleegkundigen met MBO-plus niveau in het HBO-register worden ondergebracht. MBO-plus betekent de FNV als volgt af: alle Inservice-opgeleide verpleegkundigen met een (of meerdere) CZO-opleidingen. De FNV is geen voorstander van een partij of commissie die deze afbakening precies gaat vaststellen. Het moet vooral zo simpel mogelijk gehouden worden. Pas bij de herregistratie wordt getoetst of iemand daadwerkelijk een HBO-functie vervult, en in welk register iemand dus thuishoort. Zo wordt de uitgeoefende functie als uitgangspunt genomen, en niet de gevolgde opleiding. Een werkgeversverklaring kan daarbij een mooi instrument zijn.

Daarnaast stelt de FNV dat de volgende groep ook thuishoort in het HBO-register: verpleegkundigen die een HBO-opleiding hebben gevolgd (anders dan HBO-V) als dit een relevante opleiding is met betrekking tot de werkzaamheden in de zorg (denk hierbij aan de kaderopleiding die vaak is gevolgd om in aanmerking te komen voor een leidinggevende functie).

FNV Zorg & Welzijn wijst erop dat het nog volstrekt niet helder is hoe het gewijzigde functiegebouw eruit zal gaan zien, ten gevolge van deze nieuwe indeling in verpleegkundigen en regieverpleegkundigen. Door meer tijd te nemen voor de toets in welk register iemand thuishoort, kan er eerst meer duidelijkheid hierover komen. Verpleegkundigen krijgen zo de tijd om eerst een beeld te krijgen van wat de functie van regieverpleegkundige precies zal gaan inhouden, en kunnen op basis daarvan beslissen of ze zich willen bijscholen om deze functie te vervullen.

NU'91 is voorstander dat er in het kader van het overgangsrecht de mogelijkheid bestaat dat de individuele verpleegkundige vanuit kennis en ervaring kan bepalen tot welk beroepsprofiel hij/zij behoort en zal worden geregistreerd. Om deze reden is NU'91 voorstander van de invoering van de beroepsprofielen zoals bepaald in de regiegroep toekomstbestendige beroepen in de verpleging en verzorging.

NU'91 staat ervoor dat alleen een HBO-V diploma automatisch toegang geeft tot registratie als regieverpleegkundige. Voor alle andere verpleegkundigen moet er een EVC-procedure mogelijk zijn. In deze EVC-procedure zou een assessment afgenomen moeten worden, waarin onder andere de volgende vaardigheden getoetst worden: klinisch redeneren, evidence based practice en onderzoeksvaardigheden. Als op deze gebieden wordt voldaan aan de eindtermen van BN2020, is registratie als regieverpleegkundige mogelijk. Zo niet, dan kan bijscholing gevolgd worden om alsnog registratie als regieverpleegkundige mogelijk te maken.

NU'91 pleit ervoor dat registratie voor de nieuwe beroepsprofielen gaat om de combinatie van kennis en ervaring en niet om de functie zoals die op dit moment in de praktijk vervuld wordt.

3.5 Chief Nursing Officer

De Chief Nursing Officer (CNO) is de hoogste onafhankelijke adviseur van de minister van VWS waar het gaat om verpleegkundige zorg. De CNO geeft aan dat er bij het beoordelen van opleidingen gekeken moet worden naar enerzijds de intellectuele diepgang (een HBO-opleiding vraagt een bepaald werkniveau) en anderzijds naar de breedte (opleiding in meerdere velden van de gezondheidszorg, zoals bijvoorbeeld AGZ (algemene gezondheidszorg) en GGZ (geestelijke gezondheidszorg)). De kern van een regieverpleegkundige zit voor haar in de rationeel cognitieve vaardigheden,

gecombineerd met een brede blik. Een groep verpleegkundigen waarvan ze zich kan voorstellen dat ze op basis van deze invalshoek in aanmerking kunnen komen voor registratie al regieverpleegkundige zijn verpleegkundigen met zowel een Inservice A als B diploma (breedte) in combinatie met een post-HBO-opleiding (omdat ze bij de toelating hebben moeten aantonen het HBO-niveau te beheersen). Partijen die volgens haar betrokken zouden kunnen worden bij de niveau-beoordeling zijn bijvoorbeeld Nuffic (internationale diplomawaardering) en partijen die zich bezig houden met EVC-procedures.

3.6 EVC-traject

In de voorgaande paragrafen wordt enkele keren gesproken over een EVC-traject als mogelijkheid om vast te stellen of verpleegkundigen voldoen aan de eisen voor registratie als regieverpleegkundige, of als manier om vast te stellen welke aanvullende scholing nog nodig is om aan die eisen te voldoen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om een verkorte HBO-opleiding (zie paragraaf 3.7).

Een EVC (erkenning van verworven competenties) brengt in kaart wat iemand aan kennis en vaardigheden in huis heeft. Er wordt gekeken naar wat iemand in de praktijk heeft (bij)geleerd en dit wordt vastgelegd in een ervaringscertificaat. Een ervaringscertificaat is, naast eventuele diploma's, een bewijs van iemands kwaliteiten. Het Nationaal Kenniscentrum EVC houdt een overzicht bij van erkende EVC-aanbieders. Op dit moment zijn er 23 erkende EVC-aanbieders, waarvan 11 aanbieders met een erkenning voor de HBO-opleiding tot verpleegkundige. Een EVC-traject kost volgens het kenniscentrum tussen de 1.000 en 1.500 euro.¹⁷

Aangezien het bij een EVC-traject vooral gaat om het vaststellen van ervaring, valt dit buiten de reikwijdte van dit onderzoek, dat zich toespitst op de mogelijkheden voor het beoordelen van gevolgde opleidingen (zie afbakening in paragraaf 1.1).

3.7 Mogelijkheden voor een verkorte HBO-opleiding

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat het volgen van een verkorte HBO-opleiding door een deel van de partijen wordt genoemd als een manier waarop verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-opleiding (en eventuele aanvullende opleidingen) in aanmerking kunnen komen voor een registratie als regieverpleegkundige. Om een beeld te krijgen van de huidige mogelijkheden tot het volgen van een verkorte opleiding HBO-V voor verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-opleiding die reeds werkzaam zijn in de zorg, hebben we een beknopte screening uitgevoerd van websites van aanbieders. Hieruit kunnen we het volgende concluderen:

- Bij de *reguliere hogescholen* (bekostigd hoger onderwijs)¹⁸ kunnen studenten via een verkort traject hun HBO-V diploma halen. De duur van het verkorte traject wordt per individu toegekend door de examencommissie van een HBO-V. Iedere hogeschool heeft hier zijn eigen beleid in, en kan andere beslissingen nemen. Dit meer generiek doen is wettelijk niet mogelijk: alleen de examencommissie mag als onafhankelijk orgaan per individu beslissen over vrijstellingen. In de praktijk komt het vaak neer op een traject van 2 of 2,5 jaar. Studenten betalen het wettelijk collegegeld van 2.060 euro per jaar.

¹⁷ <http://www.nationaal-kenniscentrum-etc.nl/>

¹⁸ Hogeschool Utrecht, Haagse Hogeschool, Hanzehogeschool Groningen, Fontys Hogescholen en Avans. Dit is een selectie van hogescholen die een verkorte opleiding aanbieden. Er is niet gestreefd naar een volledig overzicht.

- Verschillende *particuliere hogescholen* (niet-bekostigd hoger onderwijs)¹⁹ bieden ook een verkorte HBO-V opleiding aan. Bij deze hogescholen varieert de duur van de opleiding, mede afhankelijk van vooropleidingen, tussen 8 maanden (na EVC traject) en 2,5 jaar. De op de websites vermelde kosten van de opleidingen liggen tussen de 4.000 en 14.000 euro. In dit bedrag is bij sommige partijen (LOI en NCOI) reeds een subsidieregeling voor zorgopleidingen verrekend. Deze regeling geldt voor studenten die starten met hun opleiding tussen 1 september 2016 en 31 augustus 2019.
- Avans+ biedt tevens een specifieke opleiding voor verpleegkundigen die naast een MBO- of Inservice-diploma een CZO-opleiding tot gespecialiseerd verpleegkundige hebben gevolgd. Dit is een opleiding van 1,5 jaar, met een studiebelasting van 15 uur per week. De totale kosten van deze opleiding bedragen circa 9.500 euro.
- Sommige *ziekenhuizen* bieden in samenwerking met een opleidingsinstituut een Incompany-opleiding HBO-V. Zo werkt het Reinier de Graaf Ziekenhuis samen met Avans Plus²⁰ en werkt het LUMC samen met LOI²¹.

In alle gevallen geldt dat financiering van de opleiding door de werkgever mogelijk is.

Het LOOV bevestigt dat een verkort HBO-traject bij de reguliere hogescholen minimaal 2,5 jaar en 40 uur per week omvat. Op grond van eerder verworven diploma's en aantoonbare competenties kunnen wel individuele vrijstellingen worden aangevraagd en/of door het afleggen van een Leerweg Onafhankelijke Toets kan verkorting van de studieduur worden verkregen. Verkorting is altijd op individuele gronden. Deze verkorting wordt per individu toegekend door de examencommissie van een HBO-V. Dit alles kan leiden tot een verkorting van de opleiding.

3.8 Samenvatting en conclusie

In de visies op het overgangsrecht spelen opvattingen over het niveau en de breedte van een HBO-opleiding versus andere aanvullende opleidingen een belangrijke rol. De partijen die het standpunt hebben dat alleen een HBO-V opleiding voldoet aan alle criteria voor registratie als regieverpleegkundige, zien meer in EVC-procedures en het toegankelijk maken van de HBO-V opleiding door middel van (generieke) vrijstellingen dan in een beoordeling van andere aanvullende opleidingen in het kader van overgangsrecht.

Degenen die openstaan voor een beoordeling van aanvullende opleidingen (CNO, MBO-raad, V&VN, FNV en CZO) vinden deels dat een NLQF 6 niveau als criterium kan worden gehanteerd. Om zowel het niveau als de breedte van de opleidingen te kunnen beoordelen, zou volgens de Chief Nursing Officer ook gekeken kunnen worden naar combinaties van initiële en vervolgoopleidingen.

¹⁹ LOI, NCOI, Avans+ en Capabel Hogeschool. Dit is een selectie van hogescholen die een verkorte opleiding aanbieden. Er is niet gestreefd naar een volledig overzicht.

²⁰ <https://reiniertegraaf.nl/algemeen/nieuws/reinier-de-graaf-biedt-15-jaar-durende-opleiding-hbo-verpleegkunde/>

²¹ <https://www.loi.nl/nieuws/bn2020>

4 Partijen die opleidingen beoordelen

In dit onderzoek zijn de procedures van het beoordelen van opleidingen van de volgende partijen in kaart gebracht: CZO, NCP NLQF, CPIO, V&VN, NVAO en hogescholen. We schetsen eerst de beoordelingsprocedures en gaan vervolgens in op de vraag of het een partij is die in aanmerking komt voor het vaststellen welke opleidingen qua niveau en inhoud gelijk kunnen worden gesteld aan de opleiding voor HBO-opgeleide verpleegkundige. Tot slot gaan we in op de optie van een onafhankelijke commissie.

4.1 CZO

In hoofdstuk 2 zijn reeds de criteria opgesomd die getoetst worden om te bepalen of een opleiding CZO-erkend wordt. De opleiding moet opleiden tot een cruciale zorgfunctie, geen overlap hebben met reeds erkende CZO-opleidingen en de opleiding moet substantieel van omvang zijn.

De beoordelingsprocedure bestaat uit drie fasen.

Er wordt een opleidingscommissie ingesteld. De commissie bestaat altijd uit zes mensen: twee vertegenwoordigers van de beroepsgroep, twee opleiders en twee vertegenwoordigers van de werkgevers. Deze commissie heeft de volgende taken: vaststellen deskundigheidsgebied, eindtermen en specifieke opleidingseisen (exposure-criteria). In deze criteria is vastgelegd welke ervaring de verpleegkundige tijdens de opleiding moet opdoen, dus bijvoorbeeld welke handelingen hoe vaak uitgevoerd moeten zijn.

De zorginstellingen en de opleidingsinstituten (theorieaanbieders) worden vervolgens separaat beoordeeld en erkend.

- Bij de zorginstellingen wordt nagegaan of in deze instelling het deskundigheidsgebied kan worden beheerst en de eindtermen worden behaald. Dit gebeurt door eerst het onderwijsbeleid op instellingsniveau te toetsen. Vervolgens wordt de opleiding zelf getoetst. Het gaat dan om zaken als kwaliteitsbeleid en opleidingsinhoud en de exposure-criteria. Hierbij wordt ook getoetst of de zorginstelling voldoende patiënten in huis heeft om deze ervaring te kunnen opdoen. Zo niet, dan moeten er stages gevolgd worden in andere zorginstellingen.
- Bij de theorieaanbieders wordt getoetst of de aanbieder onderwijs ten aanzien van alle eindtermen aanbiedt en deze toetst.

De opleidingen worden eens in de vijf jaar geaudit. CZO komt dan de opleidingen in de praktijksituatie beoordelen. De audit kan aanleiding zijn om een erkenning te (her)erkennen of in te trekken.

CZO wordt gefinancierd door de NVZ en NFU. Ziekenhuizen die hierbij zijn aangesloten hoeven daardoor niet te betalen voor een erkenningsaanvraag. Als een ziekenhuis geen lid is van de NVZ of NFU liggen de kosten van een erkenningsaanvraag rond €4.000,-.

De meest voorkomende redenen om opleidingen niet onder het CZO-toezicht te plaatsen is dat ze overlap vertonen met opleidingen die reeds CZO-erkend zijn. Ook opleidingen die kortdurend zijn en een meer cursorisch karakter hebben, worden afgewezen.

Rol in overgangsrecht?

CZO ziet niet direct een rol voor zichzelf weggelegd in het overgangsrecht. CZO beschikt over de infrastructuur om opleidingen te beoordelen, dus in theorie zou de organisatie het kunnen doen. Maar CZO is van mening dat dit iets is voor de beroepsgroep en de werkgevers om samen op te pakken. CZO is ingesteld en wordt gefinancierd door de werkgevers, dus is daarom een minder passende partij.

4.2 Nationaal Coördinatiepunt NLQF

Het NCP NLQF bestaat sinds 2012 en heeft als hoofdtaak: de inschaling in het NLQF (en EQF) van de niet door de overheid gereguleerde kwalificaties. De kwalificaties die zijn ingeschaald, worden opgenomen in het NCP-register. Momenteel staan er 47 opleidingen in dit register (peildatum 12 december 2017).

Het NCP NLQF wordt hoofdzakelijk gefinancierd door het ministerie van OCW.

Procedure

De procedure bestaat uit twee fasen: eerst wordt de validiteit van de organisatie die eigenaar is van de in te schalen kwalificatie beoordeeld, en vervolgens kunnen aanvragen voor de inschaling van kwalificaties ingediend worden. Er is voor deze werkwijze, met een onderscheid tussen validering en inschaling, gekozen op basis van o.a. voorbeelden in andere Europese landen (Schotland, Ierland).

Validiteit

De beoordeling van de validiteit van de aanbieder is voorwaardelijk om een aanvraag voor inschaling te kunnen indienen. De vijf onderdelen die worden beoordeeld zijn:

- de rechtspersoonlijkheid
- het eigendomsrecht van de kwalificatie
- continuïteit van de organisatie
- de examinering: onafhankelijke toetsing en borging
- de kwaliteitsborging

Indien de organisatie een van de onderstaande kwaliteitsborgingsystemen hanteert, vindt er een beperkte validiteitstoets plaats:

- Accreditatie door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
- Toezicht door Inspectie van het Onderwijs
- ISO 9001:2008/2015
- INK-model (met externe audit)
- Toezicht op examinering door de Stichting Examenkamer

Indien dit niet het geval is, vindt er een uitgebreide validiteitstoets plaats. Dit betekent dat er aanvullend een instellingsaudit plaatsvindt.

De prijs voor de beperkte validiteitstoets bedraagt €1000,- exclusief BTW. De prijs voor de uitgebreide validiteitstoets bedraagt €7500,- exclusief BTW.

Een onafhankelijke kwaliteitscommissie (bestaande uit drie personen) brengt een advies uit aan de Programmaraad van het NCP NLQF (bestaande uit drie personen). De Programmaraad neemt het besluit. Bij een positief besluit mag de instelling zes jaar lang verzoeken indienen voor inschaling van kwalificaties.

Inschaling

Er worden drie onderdelen beoordeeld bij de inschaling:

- Descriptoren: onderbouwing van het aangevraagde NLQF niveau (zie ook bijlage 2);
- Substantiële kwalificatie/arbeidsmarktrelevantie: minimaal 400 uur leerinspanning en indien nodig onderbouwing arbeidsmarktrelevantie;
- Examinering: wijze van examinering kennis, vaardigheden en verantwoordelijkheid & zelfstandigheid, overeenstemming (dekking) en specimen diploma.

Alle drie de onderdelen moeten voldoende zijn.

De inschaling vindt aldus plaats door de 'output' te toetsen: er wordt vastgesteld welk niveau het diploma (en daaraan gekoppelde leeruitkomsten) heeft, maar niet de wijze waarop totdat diploma wordt gekomen. "We toetsen of de student Rome bereikt, maar niet wat de weg naar Rome is." Er wordt gekeken naar de leeruitkomsten en de wijze en niveau van examinering, en niet naar input zoals de wijze waarop het curriculum is opgebouwd, welke literatuur moet worden gelezen, wie de docenten zijn, etc.

De aanvrager vraagt een bepaald niveau aan voor de kwalificatie, en moet zelf onderbouwen waarom de leeruitkomsten op dat niveau liggen. In het NLQF-raamwerk worden acht niveaus onderscheiden. Voor de toetsing hanteert het NCP de onderstaande descriptoren:

- Context (wordt niet meegewogen)
- Kennis
- Vaardigheden
  - Toepassen van kennis
  - Probleemoplossende vaardigheden
  - Leer-, ontwikkel- en informatievaardigheden
  - Communicatievaardigheden
- Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

In bijlage 2 is weergegeven welke descriptoren voor niveau 4 en niveau 6 gelden. Een kwalificatie op niveau 4 (MBO 4 / Havo / Vavo-Havo) leidt bijvoorbeeld op voor een herkenbare werkomgeving, en op niveau 6 (bachelor) tot een onbekende werkomgeving ('context'). Bij een opleiding op niveau 6 is een criterium onder 'vaardigheden' dat een afgestuurde student met begeleiding op basis van methodologische kennis een praktijkgericht of fundamenteel onderzoek tot een goed einde kan brengen. Op niveau 4 is dit geen criterium.

Bij de aanvraag moet beargumenteerd worden waarom het niet een niveau lager of hoger is. Er moeten documenten aangeleverd worden bij deze onderbouwing: de leeruitkomsten en de toetsen. Dit dossier gaat vervolgens naar twee onafhankelijke experts, die verstand hebben van niveau-inschaling en van het specifieke domein (bijvoorbeeld zorg en welzijn). Zij doen het werk over: op basis van de stukken gaan zij onderbouwen op welk niveau de kwalificatie zit. Dit dossier gaat vervolgens naar de commissie inschaling (bestaande uit drie personen) en die brengen advies uit aan programmaraad, die neemt het besluit. Bij positief besluit mogen opleidingen het NLQF-niveau op hun diploma zetten. Inschaling gebeurt volgens best fit methode (soms zit een onderdeel lager of hoger). De kosten bedragen €2.500,- per inschaling.

De doorlooptijd van de fases is twee keer drie maanden. Het is mogelijk beroep aan te tekenen, zowel in de valideringsfase als in de inschalingsfases. Hiervoor is een commissie van Beroep ingesteld.

Evaluatie NCP NLQF

Onlangs is het NCP NLQF extern geëvalueerd²². Uitkomst was onder andere dat de procedures voor het toetsen van de validiteit en de inschaling ervaren worden als transparant, intensief en robuust. Ook werd gesteld dat de bekendheid van het NLQF verder moet toenemen en dat niet altijd duidelijk is of het NLQF ook een kwaliteitskeurmerk is. Opleiders communiceren op hun website bijvoorbeeld dat ze door het NLQF zijn geaccrediteerd of erkend.

Private aanbieders hebben een ruime keuze aan erkenningen, certificaten, accreditaties en keurmerken om de kwaliteit en het niveau van hun opleidingsaanbod extern te laten toetsen. Door de inschaling van NLQF wordt het niveau van de opleidingen zichtbaar en vergelijkbaar, het is geen kwaliteitskeurmerk. Maar het NCP NLQF stelt dat het doorlopen van de procedure vaak wel effect heeft op de kwaliteit van de examinering en bijbehorende werkprocessen (bijvoorbeeld omdat alle leeruitkomsten nog eens goed onder de loep worden genomen of dat de onafhankelijk van examens beter geborgd wordt). Aanbieders kunnen verschillende redenen hebben waarom ze een inschaling van hun opleidingen op NLQF-niveau willen. CZO heeft hiervoor gekozen, zodat de CZO diploma's ook van waarde worden buiten het ziekenhuis waar het praktijkgedeelte is gevolgd.

NCP NLQF verwacht dat de wijze van toetsen van het NCP NLQF (toetsen op output) steeds gangbaarder zal worden. In Europees verband wordt het gebruik van nationale raamwerken zoals het NLQF ook sterk gestimuleerd. Inmiddels hebben 25 lidstaten een nationaal raamwerk.

Rol in overgangsrecht?

Mocht het ministerie besluiten dat het hebben van een diploma van een opleiding op NLQF-niveau 6 de toetssteen wordt voor registratie van regie verpleegkundige, dan kan het NLQF deze opleidingen inschalen.

Door verschillende partijen (CNO, BoZ, VBG, NCP NLQF, Capabel Hogeschool) is gewezen op de beperkingen van de werkwijze van het NLQF, in het kader van het overgangsrecht. Het gaat er daarbij om dat het NLQF alleen een inschaling is van het niveau, maar niet van de inhoud en de omvang van de opleiding. "CZO-opleidingen en HBO-V zijn allebei NLQF niveau 6, maar verschillen qua omvang en inhoud."

4.3 CPION

CPION (Centrum Post-Initieel Onderwijs Nederland) is een onafhankelijke organisatie, die post-initiële opleidingen certificeert en registreert. CPION doet dit in opdracht van vijf stichtingen:

- SPWO (Stichting Post Wetenschappelijk Onderwijs Nederland)
- SPHBO (Stichting Post Hoger Beroeps Onderwijs Nederland)
- SHO (Stichting Hoger Onderwijs Nederland)
- SPMBO (Post Middelbaar Beroeps Onderwijs Nederland)
- SPEN (Stichting Permanente Educatie Nederland)

Deze stichtingen zijn in het leven geroepen om meer helderheid te bieden over het niveau en de kwaliteit van het post-initiële onderwijs. Immers, iedere aanbieder van opleidingen in Nederland kan zijn opleidingen voorzien van het onbeschermd predicaat 'post-MBO', dan wel 'post-HBO' of 'postacademisch'.

²² Ockham IPS, *Onderzoek NLQF*, september 2017.

CPION beheert tevens de diverse registers waarin deze opleidingen na een positief afgesloten toetsing worden opgenomen. Deze opleidingen mogen zich dan 'Registeropleiding' noemen. 'Registeropleiding' is een beschermd predicaat, dat alleen door een van de stichtingen kan worden verleend.

Zowel MBO's, HBO's, universiteiten als particuliere opleidingsinstituten kunnen aanvragen indienen. CPION toetst alleen 'substantiële' opleidingen en hanteert een ondergrens van 100 contacturen.

CPION wordt daarnaast ingehuurd door beroepsverenigingen om hun cursus- en trainingsaanbod te beoordelen. Dit doen ze niet voor V&VN.

Procedure

De opleiding die een aanvraag indient moet een opleidingsbeschrijving aanleveren (zie voor het format bijlage 3). De opleiding moet tevens een adviescommissie samenstellen. Deze commissie moet bestaan uit minimaal drie leden waarvan bij voorkeur één vertegenwoordiger van de beroepsvereniging. Deze commissie moet een verklaring afleggen, met daarin een positief oordeel over de inhoud en de relevantie van de ontwikkelde opleiding voor de beoogde doelgroep.

CPION stelt een toetsingscommissie samen om de opleiding te beoordelen. Bij de waardering en beoordeling worden zaken gewogen als inhoud, doorlooptijd, aantal contacturen, aantal studiebelastingsuren, praktijkopdrachten en examenopdrachten. De Toetsingscommissie Zorg&Welzijn bestaat uit vier personen, die het veld goed kennen. De toetsingscommissie brengt een advies uit. Voor dit advies zijn drie mogelijkheden: 'goedkeuring', 'afkeuring', 'onthouding van oordeel'. In het laatste geval wordt het instituut verzocht aanvullende informatie te leveren.

Geeft de toetsingscommissie een positief advies, dan wordt dit voorgelegd aan het bestuur van de stichting waar de opleiding onder valt. Bijvoorbeeld aan de SPHBO, als het om een post-HBO opleiding gaat. Na goedkeuring door het stichtingsbestuur wordt uw opleiding geregistreerd als Registeropleiding. De stichtingsbesturen volgen als regel de aanbeveling van CPION.

In principe dient de toetsing binnen drie kalendermaanden nadat de opleiding is aangemeld en het volledige rapport door het bureau in ontvangst is genomen, te zijn afgerond. De kosten bedragen €3.000,-.

Rol in overgangsrecht?

CPION toont reserves bij de mogelijkheden voor overgangsrecht. CPION heeft de infrastructuur en de knowhow om de opleidingen te beoordelen, maar vreest voor de haalbaarheid. Het mondt al snel uit in EVC-procedures voor iedereen. En het toetsen van opleidingen die niet meer bestaan is schier onmogelijk.

Door geen enkele partij is het CPION genoemd als een organisatie die een rol zou kunnen spelen in het overgangsrecht.

4.4 V&VN

Het Kwaliteitsregister Verpleegkundigen & Verzorgenden is een door V&VN ontwikkeld online registratiesysteem waar verpleegkundigen en verzorgenden op vrijwillige basis kunnen vastleggen wat ze doen aan deskundigheidsbevordering. Daarmee kunnen zij aantonen dat ze voldoen aan de beroepsnorm deskundigheidsbevordering. De norm van het kwaliteitsregister is dat de verzorgende of verpleegkundige in 5 jaar tijd 184

uur aan deskundigheidsbevordering dient te volgen. Daarvan moet 80 uur geaccrediteerd zijn door V&VN.²³

Naast de algemene eisen voor deskundigheidsbevordering, kent het kwaliteitsregister ook deskundigheidsgebieden. Om in een deskundigheidsgebied ingeschreven te kunnen worden en blijven, moeten verpleegkundigen binnen de 80 geaccrediteerde punten ook 40 punten halen voor dat deskundigheidsgebied.

Aanbieders van opleidingen kunnen een aanvraagformulier invullen om accreditatie van hun opleidingen aan te vragen. De Accreditatiecommissie heeft een toetsingskader vastgesteld²⁴ met hierin de eisen voor toekenning van accreditatie, bestaande uit inhoudelijke criteria, didactische criteria en organisatorische criteria. Inhoudelijke criteria zijn o.a.:

- De inhoud en leerdoelen van de scholing sluiten aan bij de beroeps- en functie-uitoefening van verpleegkundige, verzorgende of zorgprofessional die toegang heeft tot het Register Zorgprofessionals, afgeleid van de beroepsprofielen en/of actuele ontwikkelingen in het werkveld.
- De scholing heeft een meerwaarde voor de verpleegkundige, verzorgende of zorgprofessional voor hun kennis, vaardigheden of attitude.
- De scholing sluit aan op de relevante en actuele (wetenschappelijke) standaarden, literatuur, richtlijnen en/of protocollen (conform Evidence Based Practice).

De aanvraag komt bij de accreditatie-coördinatoren binnen, zij controleren de aanvraag op volledigheid. Dan gaat de aanvraag naar ten minste twee beoordelaars. Dit zijn daarvoor getrainde verpleegkundigen en verzorgenden. Als de opleiding voldoet aan de criteria wordt het aantal accreditatiepunten vastgesteld op basis van het aantal contacturen. Eén klokuur onderwijs is één accreditatiepunt.

V&VN vermeldt de geaccrediteerde opleidingen in de scholingsagenda via de website: <https://kwaliteitsregister.venvn.nl/aanbieders/scholingsagenda>

V&VN maakt bij de beoordeling van opleidingen geen onderscheid naar het niveau van de opleiding (MBO/HBO).

Rol in overgangsrecht?

Vanuit het Kwaliteitsregister heeft V&VN geen ervaring met het beoordelen van het niveau van opleidingen.

4.5 NVAO

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) is als onafhankelijk accreditatieorgaan bij Verdrag opgericht tussen Nederland en Vlaanderen en borgt sinds 2005 als publieke binationale instelling in beide regio's de kwaliteit van het hoger onderwijs.

Dit doet de NVAO door accreditatie te verlenen aan opleidingen van universiteiten en hogescholen in Nederland en Vlaanderen en de interne kwaliteitsborging van deze instellingen periodiek te beoordelen. De taken van de NVAO zijn in wetgeving vastgelegd.

²³ Beroepsnorm deskundigheidsbevordering verpleegkundigen en verzorgenden. (<https://kwaliteitsregister.venvn.nl/>)

²⁴ Uitvoeringsregeling Accreditatie. Kwaliteitsregister V&V en Register zorgprofessionals. 2015.

Accreditatie is het formele besluit van de NVAO dat een opleiding of instelling voldoet aan de criteria zoals zijn vastgelegd in het geldende beoordelingskader. Dit kader sluit aan op het Nederlands Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs (NQF), de Dublin Descriptoren en de European Standards and Guidelines (ESG) zoals in Europees verband aan de accreditatie worden gesteld. Een besluit van de NVAO wordt genomen op basis van een adviesrapport van een onafhankelijke commissie van deskundigen (visitatiepanel). Het panel toetst via *peer review* de desbetreffende opleiding of instelling op basis van het beoordelingskader van de NVAO.

Een accreditatietermijn duurt in Nederland zes jaar. Accreditatie is een voorwaarde voor de betrokken instelling om overheidsfinanciering te krijgen voor de betrokken opleiding; voor de betrokken opleiding om een door de overheid erkend diploma uit te reiken en voor de betrokken student om studiefinanciering (een studiebeurs) te krijgen.²⁵

De NVAO beoordeelt bestaande associate degrees, bachelor- en masteropleidingen van bekostigde universiteiten en hogescholen en private erkende rechtspersonen voor hoger onderwijs. De NVAO geeft geen oordeel over de kwaliteit van opleidingen die niet meer bestaan.

Rol in overgangrecht?

NVAO heeft als taak de kwaliteit van het onderwijs te bewaken. De NVAO heeft gezien haar rol veel kennis van de eisen die worden gesteld aan hbo-opleidingen. Wat betreft de vakinhoudelijke eisen fungeren de via de Vereniging Hogescholen vastgestelde landelijke profielen per vakgebied als uitgangspunt. De NVAO speelt geen rol in het bieden van alternatieve routes tot eenzelfde niveau. De examencommissie beoordeelt en is eindverantwoordelijk om vast te stellen of aan de doelstellingen van de wet is voldaan.

4.6 Hogescholen

De hogescholen hebben assessments en EVC-procedures om vast te stellen welke vrijstellingen een MBO-Verpleegkundigen kan krijgen voor de HBO-V opleidingen. Deze assessments en EVC-procedures leveren een beeld op van het niveau en de kennis van de verpleegkundigen. Bij een assessment geeft een toets doorslag in de vraag welke vrijstellingen worden verleend. In een EVC-procedure levert een verpleegkundige bewijsstukken aan over gevolgde opleidingen en werkervaring.

Iedere hogeschool opereert hier anders in. Momenteel wordt in LOOV-verband wel gesproken over de vraag of hier uniformiteit in aan gebracht kan worden. Het blijft zo dat het wettelijk geregeld is dat alleen de examencommissie van de hogeschool kan beslissen over vrijstellingen, op individuele basis.

Bij de toelating tot post-HBO opleidingen wordt in sommige gevallen ook een assessment afgenomen (veelal voor Inservice-verpleegkundigen) om HBO werk- en denkniveau vast te stellen.

Deze werkwijze levert dus geen beeld op van het niveau en de inhoud per opleiding, maar wel van het niveau en de kennis van verpleegkundigen.

---

²⁵ www.nvao.net

4.7 CBGV

De Commissie Buitenlands Gediplomeerden Volksgezondheid (CBGV) is een onafhankelijke commissie die is ingesteld op grond van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). De CBGV heeft als taak de minister te adviseren over de erkenning van de diploma's van buitenlandse beroepsbeoefenaren die in de Nederlandse gezondheidszorg willen werken.

Het CBGV toetst de opleiding van buitenlandse verpleegkundigen op dit moment op MBO-niveau. Het gaat om een toetsing op individueel niveau. Er is geen ervaring met het HBO-niveau. Het CBGV hanteert de beroepscompetentieprofielen, oftewel de eindtermen, als beoordelingscriteria. Daarbij kijken ze naar de (algemene) onderwijskundige beoordeling door Nuffic, maar ook naar de inhoud van de opleiding.

De commissie die het opleidingsniveau beoordeelt bestaat voor de helft uit onderwijsinstellingen (twee namens de MBO-raad, twee namens de Vereniging Hogescholen en voor de andere helft uit beroepsorganisaties). Alle commissieleden hebben een verpleegkundige achtergrond.

Binnen Europa worden veel diploma's automatisch erkend en worden direct door het BIG-register afgehandeld. Die casussen komen niet bij de CBGV. Verpleegkundigen van buiten Europa moeten een beroepsinhoudelijke toets afleggen en een casus oplossen.

4.8 Onafhankelijke commissie

Het NCP NLQF heeft geopperd dat er zich een onafhankelijke commissie of een tijdelijke organisatie vormt die gaat vaststellen met welke achtergrond registratie als regieverpleegkundige mogelijk is (of op welke wijze er generieke vrijstellingen kunnen komen voor een verkort HBO-V traject). Hierbij kan het organisatiemodel van NCP NLQF ook gekopieerd worden. Door een klein bureau, en te werken met commissies die vacatiegelden ontvangen, is het een efficiënt model.

Ook andere stakeholders (CNO, BoZ en Capabel Hogeschool) zijn voorstander van het instellen van een commissie. Zij weten geen bestaande organisatie die dit op zich zou kunnen nemen en zien de bundeling van expertise in een commissie daarom als een mogelijkheid. FNV heeft te kennen gegeven geen voorstander te zijn van het instellen van een commissie.

Eén respondent (GGZ Nederland) merkt op dat het geen onafhankelijke commissie moet zijn, want dan kunnen partijen met de meeste kennis van zaken (maar tegelijkertijd ook belanghebbenden) er geen plaats in nemen (zoals de brancheorganisaties en CZO). Het is van belang dat de commissie en onafhankelijke en gezaghebbende voorzitter heeft (genoemde namen: Doekle Terpstra, Pauline Meurs), en dat alle relevante partijen er plaats in kunnen nemen.

De Chief Nursing Officer doet de suggestie dat mogelijk een commissie kan worden samengesteld met deskundigen vanuit Nuffic (internationale ervaring met diplomawaardering) en partijen die zich bezig houden met EVC-procedures. Nuffic zelf geeft aan dat zij uitsluitend hoger onderwijsdiploma's waarderen met het oog op uitgaande mobiliteit.

5 Conclusies en scenario's

In dit hoofdstuk beschrijven de conclusies aan de hand van de onderzoeksvragen en werken vervolgens enkele scenario's uit voor mogelijkheden om invulling te geven aan het overgangsrecht.

Het gaat in dit onderzoek om het overgangsrecht voor verpleegkundigen met een MBO- of inservice-diploma, die een aanvullende opleiding hebben gevolgd. Het onderzoek richt zich uitsluitend op vervolgoopleidingen en niet op werkervaring.

5.1 Conclusies

Hieronder volgt per onderzoeksvraag een beknopt antwoord.

1. Hoe ziet de huidige doelgroep van MBO- en Inservice-opgeleide verpleegkundigen eruit? Op welk niveau van het NLQF-raamwerk opereren zij?

De doelgroep is ingeschaald op NLQF-niveau 4 (zowel verpleegkundigen met een MBO-V diploma als met een Inservice-diploma). Door diverse respondenten (CZO, GGZ Nederland, FNV) wordt opgemerkt dat de Inservice-opgeleide verpleegkundigen vaak als gespecialiseerd verpleegkundige werken, door het volgen van vervolgoopleidingen. Dit wordt ook in verband gebracht met het instroomniveau van Inservice A en B dat in de praktijk vaak hoger lag (Havo) dan het minimum vereiste niveau (Mavo).

In de praktijk wordt door sommige hogescholen en opleidingsinstituten in de toelatingscriteria voor opleidingen wel een onderscheid gemaakt tussen een MBO-diploma en Inservice-diploma. Voor sommige opleidingen die gericht zijn op verpleegkundigen met een HBO-diploma, geldt dat verpleegkundigen met een Inservice-opleiding via een assessment wel toegelaten kunnen worden en verpleegkundigen met een MBO-opleiding niet. De CZO-opleidingen zijn voor beide groepen toegankelijk. Er wordt in de instroomeisen geen onderscheid gemaakt tussen MBO-V, Inservice of HBO-V.

2. Aan de hand van welke criteria kan worden beoordeeld of de opleiding of aanvullende scholing van hetzelfde niveau is als het oude HBO-profiel?

Bij het vaststellen of een (combinatie van) opleiding(en) gelijkwaardig is aan het oude HBO-profiel, speelt zowel het niveau van de opleiding als de breedte van de opleiding een rol.

Het vaststellen van het niveau van opleidingen kan op basis van het NLQF-raamwerk. Dit raamwerk bevat criteria wanneer een opleiding ingeschaald kan worden op HBO-niveau, op basis van leeruitkomsten en de wijze en niveau van examineren. Dit raamwerk is generiek, en gaat dus niet uit van een specifiek HBO-profiel voor verpleegkunde. In de beoordeling van het niveau van de opleiding wordt niet gekeken naar de omvang en inhoud van de opleiding.

Over het belang van de breedte van de opleiding tot verpleegkundige (de kennis van meerdere terreinen binnen de gezondheidszorg) in de beoordeling en de criteria die je daarvoor zou kunnen hanteren is geen eenduidig beeld ontstaan.

a. Is er verschil tussen oude HBO-profielen? Welk HBO-profiel zou als uitgangspunt genomen moeten worden?

Belangrijke verschillen van het nieuwe profiel met voorgaande profielen zijn het accent op generalistische beroepsuitoefening en het versterken van het onderzoekend vermogen van de verpleegkundige.²⁶ Er was tot BN2020 geen gemeenschappelijk opleidingsprofiel.

Elke opleiding had zijn eigen opleidingsprofiel wat gebaseerd was op het rapport *Gekwalificeerd voor de Toekomst* uit 1996 en het Beroepsprofiel van 1988 en de herziening van dit Beroepsprofiel in 1999 en 2012. Het rapport *Gekwalificeerd voor de Toekomst* is gebruikt voor een gezamenlijk project van de HBO-V's:

Beroepscompetenties hbo-verpleegkundige. Daaruit is het boek *Pool A., Met het oog op de toekomst, Beroepscompetenties van de hbo-verpleegkundigen* (2001) voortgekomen. Dit boek heeft als leidraad gediend voor alle curricula van de HBO-V's.

Daarmee zouden de in dit boek beschreven beroepscompetenties als toetssteen kunnen dienen voor een beoordeling van opleidingen. Voorafgaand hieraan waren de verschillen tussen verpleegkundige opleidingen waarschijnlijk groter en de kennis over deze oudere opleidingen is bovendien in mindere mate beschikbaar. Het lijkt daarom niet logisch deze oudere opleidingen als toetssteen te hanteren.

V&VN, brancheorganisaties en NU'91 zijn overigens van mening dat de toetssteen niet het oude HBO-profiel zou moeten zijn, maar BN2020. Reden hiervoor is dat het BN2020-profiel als enige geheel aansluit bij het profiel van de regieverpleegkundige.

3. Welke aanvullende scholingen en opleidingen komen qua niveau en inhoud in aanmerking voor gelijkstelling aan het oude HBO-profiel?

Aangezien er nog onduidelijkheid is over de criteria op basis waarvan de opleidingen beoordeeld kunnen worden, kunnen we geen uitsluitel geven over scholingen en opleidingen die in aanmerking komen voor gelijkstelling aan HBO-niveau. Onderstaand geven we de resultaten weer van een inventarisatie van scholingen en opleidingen. Het overzicht van opleidingen (zie bijlage 1) kan bijdragen aan besluitvorming over criteria en voor een selectie van de typen opleidingen die in aanmerking kunnen komen voor beoordeling.

a. Hoeveel aanvullende scholingen en opleidingen zijn er? Is er een clustering mogelijk, zoals in type, duur, certificering of niveau van de aanvullende scholing?

In dit onderzoek zijn 137 aanvullende scholingen in kaart gebracht die voldoen aan de gestelde criteria voor de inventarisatie van opleidingen²⁷. Dit overzicht is niet uitputtend, maar door het aantal geraadpleegde bronnen en de toetsing daarvan bij de geraadpleegde partijen verwachten we een aanzienlijk deel van het huidige aanbod hiermee in beeld te hebben.

De uiteenlopende wijze waarop opleidingen worden beschreven maken het lastig tot een eenduidige clustering van opleidingen te komen. Een belangrijke groep opleidingen zijn de CZO-erkende vervolgoopleidingen. Daarnaast worden andere

²⁶ <http://www.loov2020.nl/bn-2020/>

²⁷ Gehanteerde criteria: Instroomeis: BIG geregistreerd verpleegkundige; Opleiding is toegankelijk voor verpleegkundigen met MBO-V- of Inservice-diploma; De opleiding geeft toegang tot een andere verpleegkundige functietitel.

opleidingen aangeboden door brancheopleidingsinstituten, hogescholen en een aantal andere opleidingsinstituten.

Veel bij- en nascholingstrajecten voldoen niet aan het criterium dat de opleiding leidt tot een andere verpleegkundige functietitel. Deze trajecten kennen meestal ook geen formele beoordeling van niveau en/of kwaliteit. Accreditatie vindt alleen plaats door V&VN, maar daarbij wordt niet gekeken naar het niveau van de opleiding.

b. Is het mogelijk om meerdere (smalle) aanvullende opleidingen, die afzonderlijk niet gelijkgesteld kunnen worden, gezamenlijk als gelijkwaardig aan het HBO-profiel te stellen?

De respondenten zien vooral knelpunten als het gaat om combinaties van opleidingen die samen gelijkwaardig kunnen zijn aan het HBO-profiel, ze verwachten dat dit moeilijk vast te stellen is. Enkele respondenten (CNO, MBO-raad, FNV) vinden wel dat gekeken zou kunnen worden naar de breedte van de initiële opleiding (MBO of Inservice) in combinatie met het niveau (en breedte) van de vervolgopleiding. Het gaat dan om de grotere opleidingen, en niet over cursussen. Dit is echter geen breed gedragen standpunt. Men acht een EVC-procedure in die situaties een betere manier om in kaart te brengen wanneer de juiste competenties zijn opgedaan.

c. Wat te doen als de (aanvullende) opleiding niet meer bestaat? Welke oplossingen zijn er?

De partijen die betrokken zijn bij de beoordeling van (zorg)opleidingen (NCP NLQF, NVAO, CPION) geven aan dat het beoordelen van de inhoud, het niveau en de kwaliteit van opleidingen die niet meer bestaan niet goed mogelijk is. Deze partijen hebben er weinig vertrouwen in dat de voor de beoordeling benodigde informatie beschikbaar is. Als er in het verleden geen formele beoordeling van het niveau van een opleiding heeft plaatsgevonden is het dan ook niet mogelijk deze mee te nemen in de bepaling van het niveau.

4. Welke instantie is het meest geschikt om het niveau van de opleidingen vast te stellen?

In dit onderzoek zijn de procedures van de volgende partijen in kaart gebracht: CZO, NCP NLQF, CPION, V&VN, NVAO, CBGV en hogescholen (zie hoofdstuk 4). Het onderzoek heeft niet een partij opgeleverd die zowel het niveau als de inhoud kan beoordelen.

- Niveau: Het beoordelen van het niveau kan gedaan worden door NCP NLQF.
- Inhoud: De hogescholen zouden het curriculum van de opleidingen kunnen vergelijken met het curriculum van HBO-V, en zo de inhoud van de opleidingen kunnen beoordelen. LOOV staat echter op het standpunt dat geen enkele opleiding qua inhoud gelijk staat aan HBO-V. De uitkomst van deze beoordeling lijkt dus al bij voorbaat vast te staan. Andere partijen (NFU, GGZ Nederland, CZO) wijzen erop dat zij de hogescholen niet onafhankelijk genoeg vinden om deze rol te vervullen.

5. Hoe ziet de procedure van beoordeling van de aanvullende opleidingen eruit?

a. Wat zijn de doorlooptijden?

b. Welke bewijsstukken moeten ingediend worden door de aanvrager?

- c. Wat gebeurt er als een aanvullende opleiding zich niet kan vinden in het besluit? Kan desbetreffende opleiding bijvoorbeeld bezwaar maken en zo ja, bij wie?
Wat zijn de kosten van het vaststellen van het niveau per aanvullende scholing/opleiding?**

Het is op dit moment niet mogelijk deze vragen te beantwoorden, aangezien de verkenning van mogelijke partijen tot de conclusie leidt dat er niet één partij is die zowel het niveau als de inhoud kan beoordelen. Bovendien zal de invulling van de procedure sterk afhankelijk zijn van keuzes die nog gemaakt moeten worden in de criteria die gelden voor toelating tot registratie als regieverpleegkundige.

6. Welke alternatieven zijn er voor vaststelling van het niveau van opleidingen door een instantie?

a. Is een onafhankelijke commissie een optie?

Meerdere stakeholders (CNO, BoZ, Capabel Hogeschool) zijn voorstander van het instellen van een commissie om het overgangsrecht vorm te geven. Zij weten geen bestaande organisatie die dit op zich zou kunnen nemen en zien de bundeling van expertise in een commissie daarom als een mogelijkheid. Ook uit onze inventarisatie onder partijen die opleidingen beoordelen is geen partij naar voren gekomen die zowel niveau als inhoud kan beoordelen. Gezien de verschillen van mening over toelatingscriteria voor het register voor regieverpleegkundigen, zal het niet eenvoudig zijn in een commissie tot overeenstemming te komen over de criteria die gehanteerd kunnen worden, nog los van de daadwerkelijke beoordeling op deze criteria.

b. Of zijn er andere suggesties ten aanzien van het overgangsrecht van de MBO-opgeleide verpleegkundige?

Als alternatief voor het overgangsrecht is door FNV en GGZ Nederland als mogelijkheid geopperd dat er gedurende een aantal jaren (bijvoorbeeld een overgangstermijn van 10 jaar of tot de eerste herregistratie) drie registers worden gehanteerd: voor verpleegkundigen met een MBO-V diploma (verpleegkundigen-register), een HBO-V diploma (regieverpleegkundigen-register), en alle overige verpleegkundigen. Het register met de 'overige verpleegkundigen' zal bestaan uit alle overige verpleegkundigen (Inservice-opgeleide verpleegkundigen, verpleegkundigen met MBO-V plus aanvullende opleidingen). Genoemde voordelen hiervan zijn dat dit meer tijd en ruimte geeft, dat het voor minder onrust onder de doelgroep zal zorgen en dat zo eerst meer duidelijkheid gekregen kan worden hoe de functie van regieverpleegkundige er feitelijk uit gaat zien.

Een ander, door de brancheorganisaties, genoemd alternatief is het vergemakkelijken van het behalen van een HBO-V diploma, via een verkort traject. Hierbij zou het bevorderlijk zijn als hogescholen een uniforme werkwijze aanhouden bij het geven van vrijstellingen (in LOOV-verband is dit momenteel onderwerp van gesprek).

De laatste genoemde optie is om de beoordeling altijd via EVC-procedures te laten plaatsvinden. Daarbij kan op individueel niveau worden gekeken naar de competenties op basis van een combinatie van opleiding en werkervaring. Aangezien dit onderzoek alleen betrekking heeft op de beoordeling van opleidingen en niet op de beoordeling van werkervaring, gaan we in dit rapport niet nader in op deze optie.

5.2 Scenario's

In deze paragraaf beantwoorden we de hoofdvraag van dit onderzoek aan de hand van vier scenario's. De hoofdvraag luidde:

Hoe is vast te stellen welke aanvullende opleidingen/scholing qua niveau en inhoud gelijk kunnen worden gesteld aan de opleiding voor HBO-opgeleide verpleegkundige?

Op grond van onze bevindingen onderscheiden we vier mogelijke scenario's voor invulling van een overgangsrecht voor verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-opleiding en aanvullende scholing.

Scenario 1: Beoordeling van niveau van opleidingen op NLQF-niveau 6

De beoordeling beperkt zich tot de opleidingen die zijn ingeschaald op NLQF niveau 6. Op dit moment zijn dit alleen enkele CZO-opleidingen. Naar verwachting zijn eind 2018 alle vervolgopleidingen van CZO ingeschaald op NLQF-niveau 6. Hiermee kunnen deze opleidingen qua niveau gelijkgesteld worden aan HBO-V. Ook voor andere opleidingen die brancheopleidingsinstituten en hogescholen aanbieden kan een NLQF-beoordeling plaatsvinden.

De beoordeling zou zich vervolgens aanvullend nog moeten richten op de vraag in hoeverre ze gelijkgesteld kunnen worden qua inhoud. Deze beoordeling zou in commissie-verband gedaan kunnen worden.

Afwegingen bij dit scenario:

- Een beslissing van VWS dat een opleiding in ieder geval ingeschaald moet zijn op NLQF niveau 6, wil het hebben van een diploma van deze opleiding toegang bieden tot registratie tot regieverpleegkundige, zal waarschijnlijk tot gevolg hebben dat veel opleidingen zich zullen laten inschalen door het NCP NLQF. Dit vraagt wel een aanzienlijke tijdsinvestering. Van belang dan ook is tegelijkertijd helderheid te geven op welke inhoudseisen zal worden getoetst, zodat er geen verkeerde verwachtingen ontstaan.
- Het is de vraag wat deze werkwijze oplevert. Volgens een deel van de respondenten (brancheorganisaties en LOOV) is er geen enkele opleiding die qua niveau én inhoud gelijk gesteld kan worden aan HBO-V. Een analyse van de inhoud van opleidingen kan volgens hen wel een beeld opleveren van de 'gap' tot HBO-V, en dus van de eventuele benodigde bijscholing.
- Niet meer bestaande opleidingen kunnen niet worden beoordeeld volgens de systematiek van NLQF.

Scenario 2: Beoordeling van niveau en inhoud van alle vervolgopleidingen

De beoordeling door een commissie kan zich ook richten op alle vervolgopleidingen die in dit onderzoek in kaart zijn gebracht. Hierbij zou wel een ondergrens in de duur van de opleiding gesteld kunnen worden.

Verschillende partijen zouden betrokken kunnen worden in een commissie, zoals bijvoorbeeld NCP NLQF, EVC-partijen, brancheorganisaties en hogescholen.

Afwegingen bij dit scenario:

- Dit scenario is het meest uitgebreid, arbeidsintensief en dus ook kostbaar.
- Het is de vraag wat dit scenario oplevert. Volgens een deel van de respondenten (brancheorganisaties en LOOV) is er immers geen enkele opleiding die qua niveau en inhoud gelijkgesteld kan worden aan HBO-V. Een analyse van de inhoud van

opleidingen kan volgens hen wel een beeld opleveren van de 'gap' tot HBO-V, en dus van de eventuele benodigde bijscholing.

- Dit scenario zal in goede aarde vallen bij verpleegkundigen met de wens zich te registreren als regieverpleegkundige, aangezien dit scenario niet bij voorbaat grote groepen verpleegkundigen uitsluit voor registratie als regieverpleegkundige.
- Het zal lastig zijn een goed onderbouwde beoordeling te geven van het niveau en de inhoud van niet meer bestaande opleidingen.

Scenario 3: Hanteren van drie registers

In dit onderzoek is nog een derde scenario geopperd, waarin er gedurende een aantal jaren (bijvoorbeeld een overgangstermijn van 10 jaar of tot de eerste herregistratie) drie registers worden gehanteerd: voor verpleegkundigen met een MBO-V diploma (verpleegkundigen-register), een HBO-V diploma (regieverpleegkundigen-register), en alle overige verpleegkundigen. Het register met de 'overige verpleegkundigen' zal bestaan uit MBO-opgeleide verpleegkundigen met aanvullende scholing en uit Inservice-opgeleide verpleegkundigen.

Vervolgens zijn er twee varianten mogelijk:

- Variant 1: Op het einde van de overgangstermijn worden alleen de verpleegkundigen met een HBO-V diploma in het register voor regieverpleegkundigen geplaatst. Door een commissie kan worden vastgesteld hoe MBO- en Inservice opgeleide verpleegkundigen (indien gewenst) versneld in aanmerking voor een HBO-V diploma kan komen. Bijvoorbeeld door generieke vrijstellingen vast te stellen (in zoverre dit wettelijk mogelijk is). Aan het einde van de overgangstermijn worden de verpleegkundigen die nog in het register 'overige verpleegkundigen' zitten, toegevoegd aan het verpleegkundigen-register. BoZ merkt op dat dit voorbij gaat aan andere eisen die in het kader van herregistratie generiek zullen gelden (onder andere wat betreft de actuele functie-ervulling).
- Variant 2: Bij herregistratie is de toetssteen of iemand een HBO-functie vervult. Als dit het geval is (ook zonder dat er een HBO-V diploma is behaald) is registratie als regieverpleegkundige mogelijk. Na herregistratie bestaan er dus nog twee registers.

Afwegingen bij dit scenario:

- Dit scenario kan op steun rekenen van GGZ Nederland (eerste variant) en van de FNV (tweede variant).
- In dit scenario (variant 1) hebben alle regieverpleegkundigen een HBO-V diploma, en daarmee de gewenste kennis en competenties om invulling te geven aan deze functie. Ze zijn opgeleid in de breedte.
- Dit scenario zal op weerstand stuiten van Inservice-opgeleide verpleegkundigen die zich direct willen kunnen registreren als regieverpleegkundige, zonder verdere bijscholing.

Scenario 4: Opleidingen beoordelen op niveau én inhoud ten behoeve van instroom in een verkort HBO-V traject

Tot slot kan er ook voor gekozen worden om opleidingen te beoordelen op niveau en inhoud, niet om te bepalen met welke opleidingen registratie als regieverpleegkundige mogelijk is, maar om te bepalen welke 'gap' er nog is tot HBO-V, en dus welke bijscholing nog nodig is. Nu bepaalt de examencommissie van iedere HBO-V per individu de duur van het verkorte HBO-V-traject (dit is wettelijk zo geregeld). In dit scenario zouden hogescholen hier wellicht meer samen in kunnen optrekken. Er wordt

door respondenten (brancheorganisaties (BoZ), CZO, NCP NLQF, V&VN) gepleit voor het vergemakkelijken van het behalen van het HBO-V diploma. Bij deze respondenten bestaat het idee dat het traject korter zou moeten kunnen duren, en dat het zou helpen als er overal in het land dezelfde modules aangeboden worden.

Overwegingen bij dit scenario:

- Dit scenario kan op steun rekenen van de BoZ-partijen.
- In dit scenario heeft iedere regieverpleegkundige een HBO-V diploma.
- Dit scenario zal op weerstand stuiten van MBO- of Inservice-opgeleide verpleegkundigen met aanvullende opleidingen die zich direct willen kunnen registreren als regieverpleegkundige, zonder verdere bijscholing.
- Het behalen van een HBO-V diploma vraagt ook met vrijstellingen mogelijk een forse investering van verpleegkundigen in termen van studietijd en geld.

Bijlage 1 Overzicht scholingen

In deze bijlage geven we een overzicht van de aanvullende opleidingen voor verpleegkundigen die (voor zover kon worden bepaald op basis van de beschikbare informatie) voldoen aan de criteria genoemd in paragraaf 1.3.

B1.1 CZO erkende opleidingen

	Naam opleiding	Toelatingscriteria	Omvang opleiding
1	Ambulance-verpleegkundige cardiaccare tranche	BIG-registratie als verpleegkundige, dienstverband met RAV (minstens 36 a 24 uur) en bezit CZO-diploma cardiaccaverpleegkundige, of (huis-)diploma cardiaccaverpleegkundige van voor 2011).	1.195 uur praktijk, 299 uur theorie
2	Ambulance-verpleegkundige korte tranche	BIG-registratie als verpleegkundige, dienstverband met RAV (minstens 36 a 24 uur) en bezit een CZO-diploma spoedeisendehulpverpleegkundige, dan wel intensivecareverpleegkundige of anesthesiemedewerker.	925 uur praktijk, 184 uur theorie
3	Cardiaccare-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 160 uur theorie
4	Dialyse-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.500 uur praktijk, 146 uur theorie
5	Endoscopie-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	900 uur praktijk, 120 uur theorie
6	Geriatric-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 150 uur theorie
7	Gipsverbandmeester	BIG-registratie als verpleegkundige of HBO fysiotherapie en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.520 uur praktijk, 294 uur theorie
8	Intensivecare-kinderverpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige, dienstverband met ziekenhuis (werkzaam op intensivecare voor kinderen, minimaal 24 uur), beheerst eindtermen op niveau 'doet' op relevant terrein van kinderverpleegkunde.	1.500 uur praktijk, 167 uur theorie
9	Intensivecare-neonatologie-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige, dienstverband met ziekenhuis (werkzaam op intensivecare-neonatologie, minimaal 24 uur), beheerst eindtermen op niveau 'doet' op relevant terrein van kinderverpleegkunde.	1.200 uur praktijk, 167 uur theorie

10	Intensivecare verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	2.000 uur praktijk, 217 uur theorie
11	Kinderoncologie-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige, afgeronde opleiding kinderverpleegkundige en dienstverband bij erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 130 uur theorie
12	Kinderverpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 205 uur theorie
13	Kinderverpleegkundige extramurale zorg	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 205 uur theorie
14	Mediumcare-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 125 uur theorie
15	Neuro-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling (werkzaam afdeling neurologie en/of neurochirurgie).	1.200 uur praktijk, 130 uur theorie
16	Obstetrie-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 196 uur theorie
17	Oncologie-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 130 uur theorie
18	Recovery-verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 140 uur theorie
19	Spoedeisendehulp verpleegkundige	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.500 uur praktijk, 200 uur theorie
20	Verpleegkundige Centralist Meldkamer Ambulancezorg	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met Regionale Ambulance Voorziening (RAV)(werkzaam op meldkamer ambulancezorg).	645 uur praktijk, 140 uur theorie
21	Verpleegkundig endoscopist	BIG-registratie als verpleegkundige, CZO-diploma endoscopieverpleegkundige en dienstverband met erkende zorginstelling.	1.200 uur praktijk, 160 uur theorie

B1.2 Opleidingen van brancheopleidingsinstituten

	Naam opleiding	Opleidingsinstituut	Toelatingseisen	Studieomvang	Erkenning
1	Aandachtsvelder kwetsbare oudere	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige	3 lesdagen	
2	Acute opname/zorg verpleegkundige	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband in ziekenhuis (minimaal 24 uur werkzaam op acute opname afdeling).	4 maanden, waarvan 10 lesdagen	Niet erkend
3	Acute opname/zorg verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige	Varieert door verschillende mogelijkheden	
4	Acute opname/zorg verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis/instelling (minimaal 24 uur)	9-12 maanden, waarvan 18-21 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
5	Acute opname/zorg verpleegkundige	Maastricht UMC+ Academie Zorgopleidingen	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis (minimaal 24 uur).	1200 uur praktijk, 167 uur theorie	Niet erkend
6	Applicatie critical care obstetrie	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, diploma of opleiding Obstetrie verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis/instelling.	5 maanden, waarvan 9 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
7	Applicatie interventie cardiologie	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige met of zonder specialisatie Cardiac Care, IC en SEH.	Varieert per doelgroep en mogelijkheden tussen de 6 en 16 maanden.	
8	Applicatie interventie cardiologie	Wenckebach Instituut UMCG	Werkzaam als verpleegkundige op afdeling voor (acute) interventiecardiologie	15 maanden	Kwaliteitsregister V&V
9	Basis Intensieve Acute Zorg (BIAZ)	Erasmus MC zorgacademie	Verpleegkundigen, doktersassistenten, wijkverpleegkundigen etc.	6 lesdagen, 3 toetsdagen	

10	Basis Scholing Intensieve Acute Zorg (BSIAZ)	Erasmus MC zorgacademie	Verpleegkundigen	2 tot 3 maanden, waarvan 4 scholingsda gen en eeninformat iedag.	
11	Casemanager	Erasmus MC zorgacademie	Verpleegkundigen in functie van coördinator van zorg, consulenten of die als casemanager gaan werken of werkzaam zijn	6 maanden, waarvan 11 lesdagen	
12	Chronisch intensieve zorg voor kinderen (minor)	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige, diploma vervolgopleiding kinderverpleegkunde en dienstverband met zorginstelling.	6 maanden, waarvan 18 lesdagen	
13	Diabetes- verpleegkundige	St. Antonius Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en leerarbeidsovereenko mst of stage-/leerplek bij zorginstelling binnen specialisme Diabetes (minimaal 24 uur).	12 maanden, waarvan 19 lesdagen + praktijk en zelfstudie	V&VN
14	Diabetes- verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis/instelling (minimaal 24 uur).	13 maanden, waarvan 30 lesdagen	CZO erkend en kwaliteitsre gister V&V
15	Eerste Hart Long Hulp Verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis (minimaal 24 uur).	9 maanden, waarvan 25 lesdagen	
16	Endoscopie Verpleegkundige Long	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige met diploma endoscopieverpleegku nde MDL en dienstverband ziekenhuis endoscopie (minimaal 24 uur).	4 maanden, waarvan 4 lesdagen	Niet erkend
17	Endoscopie Verpleegkundige MDL	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband intra- murale setting binnen GE (minimaal 24 uur).	9 maanden, waarvan 15 lesdagen, 3 stagedagen en	CZO erkend diploma bij CZO erkende

				minimaal 900 uur praktijk.	praktijkleer plaats
18	Endoscopie Verpleegkundige MDL-long	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband intramurale setting waar endoscopisch onderzoek wordt uitgevoerd (minimaal 24 uur), diploma endoscopie verpleegkundige MDL of in opleiding.	15 lesdagen, 3 stagedagen en minimaal 900 uur praktijk.	Voor MDL geldt een CZO erkend diploma bij CZO erkende opleidingsplaats. Het onderdeel Long is niet erkend.
19	Endoscopie Verpleegkundige MDL	Wenckebach Instituut UMCG	BIG-registratie als verpleegkundige en werkzaam als verpleegkundige op endoscopieafdeling.	10 maanden	V&VN
20	Endoscopieverpleegkunde	Wenckebach Instituut UMCG	BIG-registratie als verpleegkundige en werkzaam als verpleegkundige op endoscopieafdeling.	10 maanden	V&VN
21	Geriatrische revalidatiezorg verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met de instelling van waaruit je de opleiding volgt.	12/15 maanden, waarvan 27 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
22	Geriatrische revalidatiezorg verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	Niet bekend	Niet bekend	
23	Gerontologie en geriatrie verpleegkundige	Wenckebach Instituut UMCG	BIG-registratie als verpleegkundige (niveau 4 of 5) en werkzaam in intra- of extramurale zorg.	6 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
24	Gynaecologie verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis/instelling.	8 maanden, waarvan 18 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
25	Hartfunctielaborant	Maastricht UMC+ Academie Zorgopleidingen	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband ziekenhuis (minimaal 24 uur).	1200 uur praktijk, 160 uur theorie	Niet erkend
26	Hematologieverpleegkundige	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband gerelateerd aan hematologie,	12 maanden, waarvan 26 lesdagen	Niet erkend

			ziekenhuis (minimaal 24 uur).		
27	Hematologie verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, dient geregeld zorg te verlenen aan patiënten met hemato-oncologische aandoening, minimaal basiscursus oncologie voor verpleegkundigen.	4 maanden, waarvan 8 lesdagen (bijscholing) of 13 maanden (vervolgopleiding)	Kwaliteitsregister V&V
28	Hemato-oncologie-verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige en werkzaam op hematologie afdeling (minimaal 24 uur).	10 maanden, waarvan 17 scholingsdagen	V&VN
29	High care kinderverpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, diploma Kinderverpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis.	6 maanden, waarvan 21 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
30	High care kinderverpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband (minimaal 32 uur).	8 maanden, waarvan 18 lesdagen	V&VN
31	High care neonatologie verpleegkundige	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige. Kinder-verpleegkundige, obstetrie-verpleegkundige of module pasgeborene met gezondheidsproblemen succesvol afgerond. Dienstverband op post-IC/high care neonatologie afdeling of couveuseafdeling en/of zuigelingenunit van kinderafdeling.	9 maanden, waarvan 20 lesdagen en 772 uur praktijk	Niet erkend
32	High care neonatologie verpleegkundige	UMC Utrecht Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, diploma kinderverpleegkunde en werkzaam op High Care-neonatologie afdeling (24 uur).	15 lesdagen en 600 uur praktijk	V&VN

33	High care neonatologie verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, diploma kinderverpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis	6 maanden, waarvan 22 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
34	High care neonatologie verpleegkundige level 2	Erasmus MC zorgacademie	Diploma vervolgopleiding kinderverpleegkundige en obstetrie, dienstverband met zorginstelling op neonatologie, couveuseafdeling of "moeder en kind" centrum	6 maanden, waarvan 18 lesdagen	Niet erkend
35	High care neurologie verpleegkunde	Erasmus MC zorgacademie	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
36	High care verpleegkunde	Wenckebach Instituut UMCG	Basiskennis van de initiële beroepsopleiding Verpleegkunde.	6 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
37	High care verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige	12 maanden, waarvan 22 lesdagen	V&VN
38	Interventie cardiologie medewerker	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, dienstverband met ziekenhuis (regelmatig werkzaam op hartkatheterisatiekamer) en recente en relevante praktijkervaring.	13 maanden theoriedeel Cardiac Care Verpleegkundige + theoriedeel Interventie Cardiologie of 16 maanden theoriedeel Cardiac Care Verpleegkundige + theorie- en praktijkdeel Interventie Cardiologie.	Niet bekend
39	Interventie cardiologie verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige, bij CCV diploma in	13 maanden, waarvan 44 lesdagen	V&VN en NVHV

			aanmerking voor EVC procedure.		
40	Mammacare verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband zorginstelling (of zzp) met mammacare patiënten (minimaal 24 uur).	10 maanden, waarvan 15 lesdagen	V&VN
41	Medium cardiac care verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis (minimaal 24 uur).	6 maanden, waarvan 21 lesdagen en minimaal 600 praktijkuren	Niet bekend
42	Medium care recovery verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis (minimaal 24 uur).	6 maanden, waarvan 19,5 lesdagen en minimaal 600 praktijkuren	Kwaliteitsregister V&V
43	Moeder en pasgeborene verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband op afdeling waar zwangeren, barenden en kraamvrouwen met pasgeborene worden verzorgd (minimaal 24 uur).	14 lesdagen en minimaal 8 maanden praktijk	Niet bekend
44	Neonatologie verpleegkundige	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige. Kinderverpleegkundige, obstetrie verpleegkundige of module pasgeborene met gezondheidsproblemen succesvol afgerond. Dienstverband op neonatale intensive care unit.	15 maanden, waarvan 32 lesdagen en 1200 uur praktijk	Niet erkend
45	Neonatologie verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige, dienstverband met ziekenhuis en beheersing competenties betreffende zorg aan	12 maanden, waarvan 28 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V

			pasgeborene op niveau van Kinderverpleegkundige.		
46	Neonatologie verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige, kinderverpleegkunde	13 maanden, waarvan 22 lesdagen	V&VN
47	Obstetrie & High care neonatologie	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige, minimaal 1 jaar werkervaring en dienstverband (minimaal 24 uur). In het werk betrokken bij de behandeling en zorg voor neonaten of vrouwen voor en tijdens de baring en het kraambed.	18 maanden, waarvan 40 lesdagen	Niet erkend
48	Palliatieve zorg verpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband (of zzp) met zorginstelling werkzaam met patiënten in de palliatieve fase (minimaal 24 uur).	12 maanden, waarvan 24 lesdagen	V&VN
49	Post-IC neonatologieverpleegkundige	Educatie Zorgsector LUMC	BIG-registratie als verpleegkundige. Kinderverpleegkundige, obstetrieverpleegkundige of module pasgeborene met gezondheidsproblemen succesvol afgerond. Dienstverband op post-IC/high care neonatologie afdeling of couveuseafdeling en/of zuigelingenunit van kinderafdeling.	12 maanden, waarvan 23 lesdagen en 900 uur praktijk	Niet erkend
50	Preoperatieve screening medewerker	UMC Utrecht Academie	Anesthesie medewerker of verpleegkundige met opleiding tot recovery of IC-verpleegkunde en werkzaam op polikliniek voor pre-operatieve screening (minimaal 10 uur).	1 jaar	Niet erkend

51	Recovery verpleegkundige - zonder beademing	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met ziekenhuis (minimaal 24 uur).	12 maanden, waarvan 32 lesdagen en minimaal 1200 uur praktijk	Kwaliteitsregister V&V
52	Researchcoördinator/-verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	Hbo gezondheidszorg (bijv. hbo-v of fysiotherapie) of mbo gezondheidszorg (bijv. mbo-v, verpleegkunde A of B met aanvullende specialisatie of verpleegkunde A en B) met assessment voor hbo denk- en werkniveau, dienstverband met ziekenhuis/instelling (minimaal 2 dagen werkzaam in dit werkveld of stage).	13/15 maanden, waarvan 20 lesdagen	CPION, kwaliteitsregister V&V
53	Researchmedewerker	VUMC Amstel Academie	Alle onderzoeksmedewerkers (researchverpleegkundigen, verpleegkundigen, verzorgenden, medisch secretaresses etc.), bij voorkeur 1/2 jaar werkervaring binnen onderzoeksgroep en beheersing medische terminologie.	2/3 maanden, waarvan 5 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
54	Reumaverpleegkundige/-assistent	St. Antonius Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en leerarbeidsovereenkomst of stage-/leerplek (minimaal 24 uur).	12 maanden, waarvan 16 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
55	Revalidatieverpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met instelling van de opleiding.	12/15 maanden, waarvan 21/27 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
56	Stomaverpleegkunde	Wenckebach Instituut UMCG	BIG-registratie als verpleegkundige en werkzaam op gebied van stomazorg.	12 maanden, waarvan 14 lesdagen	Niet bekend

57	Verpleegkundig overgangsconsulent	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige, minimaal 5 jaar werkervaring en werkomgeving waar problematiek met vrouwen in de overgang naar voren komt	13 maanden, waarvan 25 lesdagen	Niet erkend
58	Wondconsulent	Erasmus MC zorgacademie	Diploma wondverpleegkundige (Erasmus MC Academie) en dienstverband zorginstelling (of zzp).	12 maanden, waarvan 17 lesdagen	V&VN en door Platform Woundcare en WCS-Nederland erkend
59	Wondverpleegkundige	Erasmus MC zorgacademie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband zorginstelling (of zzp) met minimaal 1 jaar werkervaring waarvan 6 maanden in wondzorg,	12 maanden, waarvan 26 lesdagen	V&VN en door Platform Woundcare en WCS-Nederland erkend
60	Ziekenhuispsychiatrie verpleegkundige	VUMC Amstel Academie	BIG-registratie als verpleegkundige en dienstverband met instelling van de opleiding.	13 maanden, waarvan 24 lesdagen	Niet bekend
61	Ziekenhuispsychiatrie verpleegkundige	Radboudumc Health Academy	BIG-registratie als verpleegkundige en aanstelling met bijdrage aan multidisciplinaire diagnostiek en behandeling van patiënten met comorbiditeit van somatische en psychiatrische aandoeningen.	21 lesdagen en 1200 uur praktijk	V&VN

B1.3 Opleidingen van hogescholen

	Naam opleiding	Opleidingsinstituut	Toelatingseisen	Studieomvang	Erkenning
1	Arboverpleegkundige	Hogeschool Arnhem Nijmegen	BIG-registratie als verpleegkundige. Mbo verpleegkundigen niveau 4 en inserviceopleiding intake via assessment. Minimaal 2 jaar recente ervaring als verpleegkundige binnen arbodienstverlening.	21 dagen met 378 uur studiebelasting, waarvan 126 contacturen.	Accreditatie in aanvraag bij V&V
2	Casemanager	Hogeschool Arnhem Nijmegen	Werkzaam als hulpverlener, verpleegkundige, zorgtrajectbegeleider, social worker of gezinscoach en aantoonbaar hbo-niveau (minimaal 4+/5).	14 dagen met 240 uur studiebelasting, waarvan 84 contacturen.	SPHBO, in aanvraag V&V en in aanvraag Registerpleinen
3	Clinical Research Coordination/Researchverpleegkundige	Breederode hogeschool	Hbo diploma gezondheidszorg (bijv. hbo-v of fysiotherapie), minimaal 2 dagen per week werkzaam als researchverpleegkundige/clinical research coordinator). Bij diploma A-inservice contact opnemen met programmaleider. Mbo-v direct toelaatbaar bij opleiding tot researchmedewerker.	665 uur	V&VN, CPION
4	Dementieverpleegkundige	InHolland	Verpleegkundigen met minimaal een hbo-diploma of aantoonbaar hbo werk- en denkniveau. Werkzaam als casemanager of casemanagement als taak in huidige functie. Ook maatschappelijk werkenden, psychologen en gediplomeerde praktijkondersteuners huisartsenzorg kunnen tot de cursus worden toegelaten na een intake-assessment en toets medische basiskennis.	6 maanden, waarvan 13 lesdagen	Kwaliteitsregister V&VN
5	Diabetesverpleegkundige	Hogeschool Utrecht	Verpleegkundige bachelordiploma, minimaal 2 jaar relevante werkervaring en minimaal 18 uur werkzaam	1 jaar, waarvan 33 contactda	Kwaliteitsregister V&V en EADV

			in directe diabeteszorg als diabetesverpleegkundige in opleiding. Anders digitaal intake-assessment.	gen + ca. 15 a 20 uur studie per week	
6	Gerontologie en geriatrie verpleegkundige	Hogeschool Arnhem Nijmegen	BIG-registratie als verpleegkundige (hbo, mbo of inservice) en minimaal 1 jaar recente werkervaring (hbo-v) of 2 jaar (mbo-v) binnen de VTT.	15 dagen met 261 uur studiebelasting, waarvan 87 contacturen	Accreditatie in aanvraag V&V
7	Hart- en vaat verpleegkundige	Hogeschool Utrecht	Bachelordiploma Verpleegkunde, minimaal 2 jaar relevante werkervaring, minimaal 18 uur werkzaam in hart- en vaatzorg. Anders beoordeling voor toelating via digitaal intake-assessment.	532 studieuur, 140 uur praktijk	Kwaliteitsregister V&V, SPHBO, CPION
8	Justitieel verpleegkundige	Hogeschool Utrecht	bachelor verpleegkunde, anders toelatings assessment		
9	Long-verpleegkundige	Hogeschool Utrecht	Verpleegkunde bachelordiploma, minimaal 2 jaar relevante werkervaring en minimaal 18 uur werkzaam in directe zorg als longverpleegkundige in opleiding. Anders digitaal intake-assessment.	1 jaar, waarvan 33 contactdagen + ca. 15 a 20 uur studie per week	Kwaliteitsregister V&V
10	Maag Darm Lever verpleegkundige (MDL)	Hogeschool Arnhem Nijmegen	BIG-registratie als verpleegkundige (hbo, mbo of inservice) en minimaal 1 jaar recente werkervaring binnen MDL-gebied.	15 dagen met 332 uur studiebelasting, waarvan 97 contacturen	V&V erkend, CZO in aanvraag
11	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	Hogeschool Utrecht	BIG-registratie als verpleegkundige. Diploma hbo-v met minimaal 2 jaar relevante werkervaring (GGZ of verslavingszorg). Bij mbo-v of inservice digitaal assessment.	1,5 jaar, waarvan 48 lesdagen. 2520 uur incl. praktijken.	V&VN, SPHBO, V&VN-SPV
12	Palliatieve zorg verpleegkundige	Hogeschool Utrecht/UMC	Hbo diploma verpleegkunde of door CZO erkende vervolgopleiding en minimaal	420 uur theorie	Kwaliteitsregister V&VN

		Utrecht Academie	2 jaar relevante werkervaring (minimaal 67%).	en 280 praktijk	
13	Praktijkondersteuner op basis van het competentieprofiel 2017	VIAA	MBO-V of Inservice vooropleiding, of een andere HBO-opleiding zoals Fysiotherapie.	1 cursusjaar, waarvan 26 lesdagen	Niet bekend
14	Praktijk-ondersteuner	Hogeschool Arnhem Nijmegen	BIG-registratie als verpleegkundige (hbo-v of inservice (=oude A-opleiding) met aanvullende opleiding of werkervaring. Minimaal 1 jaar werkervaring. Voor andere vooropleiding assessment mogelijk.	29 dagen met 736 uur studiebelasting, waarvan 175 contacturen	SPHBO en V&V
15	Praktijk-ondersteuner GGZ	Saxion	Verpleegkundigen met diploma SPV en/of hbo-v met GGZ uitstroomprofiel; B-verpleegkundigen met twee jaar relevante werkervaring en aanvullende scholing waarmee hbo werk- en denkniveau kan worden aangetoond; maatschappelijk werkers met minimaal twee jaar GGZ ervaring; psychologen met minimaal twee jaar GGZ ervaring en SPH opgeleiden met minimaal twee jaar GGZ ervaring.	1 jaar met minimaal 160 praktijkervaring.	Niet erkend
16	Praktijk-ondersteuner GGZ	NHL Hogeschool Leeuwarden	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige; inservice B-verpleegkundige met 2 jaar relevante werkervaring en aanvullende scholing waarmee hbo werk- en denkniveau kan worden aangetoond; hbo-verpleegkundige met differentiatie GGZ; universitaire masteropleiding psychologie met differentiatie klinische psychologie of klinische kinder- en jeugdpsychologie; hbo-maatschappelijk werk en dienstverlening met differentiatie GGZ; sociaal pedagogische hulpverlening met differentiatie GGZ;	1 jaar, waarvan 18 lesdagen	Niet bekend

			verpleegkundig specialist GGZ en orthopedagogiek.		
17	Praktijk-ondersteuner GGZ	Hogeschool Arnhem Nijmegen	Verpleegkundigen met diploma Sociaal Psychiatrische Verpleegkundige, hbo en GGZ uitstroomprofiel; inservice B opgeleide verpleegkundigen met 2 jaar relevante werkervaring en aanvullende scholing waarmee hbo werken denkniveau kan worden aangetoond; maatschappelijk werkenden; psychologen; sociaal pedagogische hulpverleners; verpleegkundig specialisten GGZ en orthopedagogen.	20 dagen met 336 uur studiebelasting, waarvan 120 contacturen	V&V erkend, Registerplein in aanvraag
18	Praktijk-ondersteuner huisarts	Hogeschool Leiden	BIG-registratie als verpleegkundige en beschikking over een werkplek (minimaal 16 uur) of stageplaats (minimaal 1 dag per week). Bij mbo-v met bij voorkeur een specialistische verpleegkundige vervolgopleiding of inservice A met bij voorkeur een specialistische verpleegkundige opleiding toelating via een instroomtraject. Mbo-verpleegkundige moeten minimaal 21 jaar zijn en beschikken over minimaal 1 jaar relevante praktijkervaring,	12 maanden, waarvan 26 lesdagen	Kwaliteitsregister V&VN
19	Praktijk-ondersteuner huisarts GGZ	Capabel Hogeschool	SPH-er, hbo Maatschappelijk Werker, hbo Toegepast Psycholoog, hbo GGZ Agoog, Orthopedagoog, Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige, hbo Verpleegkundige met uitstroomprofiel GGZ of inservice B Verpleegkundige met aantoonbaar hbo werken denkniveau en werkzaam in de GGZ of gezondheidszorg.	8-12 maanden	Kwaliteitsregister V&V

20	Praktijk-ondersteuner huisarts GGZ	Avans Plus	Een afgeronde opleiding op bachelorniveau, zoals Maatschappelijk Werk, Psychologie, Orthopedagogiek, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, HBO-Verpleegkunde of B-Verpleegkunde en u heeft al enkele jaren praktijkervaring. Anders toelatingsassessment.	9 maanden, 16 bijeenkomsten. 10 uur per week zelfstudie.	V&VN, registerplein
21	Praktijk-ondersteuner huisartsenpraktijk	Saxion	Dokterassistenten of BIG-registratie als verpleegkundige, hbo denken werkniveau en werk- of stageovereenkomst met een huisartsenpraktijk (minimaal 8 uur).	1 jaar, waarvan 23 lesdagen. Bij extra module i.v.m. mbo-vooropleiding 40 extra studiebelastinguren.	V&VN
22	Praktijk-ondersteuner huisartsenpraktijk hbo	Christelijke Hogeschool Ede	Hbo-verpleegkundigen en mbo-plus- en inservice plus-verpleegkundigen of een andere relevante hbo-opleiding.	1 jaar, waarvan 32 lesdagen	Niet bekend
23	Praktijk-ondersteuner huisartsenzorg GGZ	Fontys	Verpleegkundige met SPV, hbo-verpleegkundige met uitstroomprofiel GGZ, B-verpleegkundige met 2 jaar relevante werkervaring en aanvullende scholing, maatschappelijk werker met GGZ ervaring, toegespaste psycholoog, psycholoog, SPH'er met 2 jaar GGZ ervaring, verpleegkundig specialist GGZ en orthopedagoog GGZ.	12 maanden, waarvan 23 lesdagen	Geaccrediteerd
24	Praktijk-ondersteuner huisartsenzorg GGZ	Christelijke Hogeschool Ede	Relevante hbo-opleiding (MWD, SPH, hbo-v, SPV, psychologie of praktijkondersteuner in de Huisartsenpraktijk). Minimaal 2 jaar ervaring in de GGZ.	1 jaar, waarvan 18 lesdagen	LV POH GGZ
25	Praktijk-ondersteuning huisartsenzorg GGZ	InHolland	Sociaal psychiatrische verpleegkundige, hbo-verpleegkundige met GGZ uitstroomprofiel,	1 jaar, waarvan 20 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V en

			maatschappelijk werk, B+ verpleegkunde (inservice B met vervolgoopleidingen op hbo-niveau), psychologie, sociaal pedagogische hulpverlening, verpleegkundig specialist GGZ of orthopedagogiek met werk- of stageplaats (minimaal 8 uur).		Registerplein
26	Praktijk-ondersteuner somatiek	Fontys	A-verpleegkundige of hbo-verpleegkundige met stage- of werkplek als praktijkondersteuner Somatiek (minimaal 12 uur). Minimaal 2 jaar werkervaring. is een pré.	32 lesdagen	Stichting Post-HBO Nederland
27	Praktijk-ondersteuner somatiek 1 jaar	InHolland	Hbo-verpleegkundigen en inservice-verpleegkundigen die door vervolgoopleidingen en aantoonbare activiteiten in de verpleging hbo werk- en denkniveau hebben verworven met een stage- of werkplek als praktijkondersteuner somatiek (minimaal 8 uur).	1 jaar, waarvan 28 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
28	Praktijk-ondersteuner somatiek 2 jaar	InHolland	Mbo-verpleegkundigen en doktersassistenten met minimaal twee jaar relevante werkervaring (minimaal twee volle werkdagen per week).	2 jaar, waarvan 48 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
29	Praktijk-ondersteuner / praktijk-verpleegkundige	Avans Plus	BIG-registratie als verpleegkundige met hbo-v vooropleiding en werk- of stageplek bij een huisartsenpraktijk (minimaal 8 uur). Bij afwijkend opleidingsniveau is een toelatingsassessment mogelijk.	15 maanden, waarvan 32 bijeenkomsten	Kwaliteitsregister V&VN
30	Praktijk-ondersteuning intensieve zorg	InHolland	Praktijkondersteuners (somatiek, ouderenzorg en GGZ) met minimaal twee jaar werkervaring als POH in de huisartsenpraktijk.	9 maanden, waarvan 13 bijeenkomsten	Kwaliteitsregister V&V in aanvraag
31	Praktijk-verpleegkundige	Capabel Hogeschool	Hbo-V, Inservice A of mbo-V diploma.	8 maanden (20EC)	NVAO en kwaliteitsregister V&V
32	Praktijk-verpleegkundige verstandelijk gehandicaptenzorg	Avans Plus	BIG-registratie als verpleegkundige met hbo-v vooropleiding en werk- of stageplek bij in verstandelijk	14 maanden, waarvan 20	Kwaliteitsregister V&VN

			3gehandicaptenzorg (minimaal 8 uur). Bij afwijkend opleidingsniveau is een toelatingsassessment mogelijk.	bijeenkomsten	
33	Praktijk-verpleegkundige somatiek	NHL Hogeschool Leeuwarden	Bacheloropleiding hbo-verpleegkunde, minimaal twee jaar recente en relevante werkervaring op hbo-niveau en een praktijkleerplaats (minimaal 6 uur). Bij inservice A (bij voorkeur aangevuld met de opleiding MGZ), wordt er na goedkeuring een intakeassessment afgenomen.	12 maanden, waarvan 20 lesdagen	Niet bekend
34	Praktijk-verpleegkundige in verpleeghuis en vgz	InHolland	Hbo-verpleegkundige, inservice plus-opgeleide verpleegkundigen en mbo-verpleegkundigen-plus (plus staat voor vervolgopleidingen en aantoonbare activiteiten in de verpleging waardoor hbo werk- en denkniveau is verworven).	17 maanden, waarvan 32 bijeenkomsten	Kwaliteitsregister V&V
35	Praktijk-verpleegkundige verpleeghuis	Avans Plus	BIG-registratie als verpleegkundige met afgeronde hbo-v of mbo-v met aanvullende opleiding op hbo-niveau. Bij afwijkend opleidingsniveau is een toelatingsassessment mogelijk.	16 maanden, waarvan 24 bijeenkomsten	Kwaliteitsregister V&VN
36	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	AvansPlus	BIG-registratie als verpleegkundige. Bachelordiploma verpleegkundige, mbo-verpleegkundige of b-verpleegkundige met een relevant bachelordiploma zoals Social Work, SPH, MW of Management in de gezondheidszorg. Minimaal 2 jaar werkervaring met cliënten met ggz-problematiek. Voor een toelatingsassessment bij afwijkend opleidingsniveau is een BIG-registratie als verpleegkundige en relevante werkervaring verplicht.	20 maanden, 8 uur studiebelasting per week	Kwaliteitsregister V&VN en V&VN SPV

37	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	Hanzehogeschool Groningen	BIG-registratie als verpleegkundige, hbo-v diploma of mbo-v diploma afstudeerrichting GGZ of diploma B-verpleegkundige aangevuld met relevant hbo-diploma of assessment voor hbo denk- en werkniveau. 2 jaar recente werkervaring in de psychiatrie en werkzaam in psychiatrie (minimaal 0,8 fte).	1,5 jaar, waarvan 44 dagen	Geaccrediteerd door C pion en V&VN SPV erkend
38	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	Hogeschool Arnhem Nijmegen	BIG-registratie als verpleegkundige (hbo). Verpleegkundige niveau 4 via assessment. Minimaal 2 jaar werkzaam in GGZ na diplomering. Minimaal 10 dagen werkzaam op de crisisdienst.	18 maanden met 2520 uur studiebelasting.	V&VN-SPV erkend
39	Transfer-verpleegkundige	Hogeschool Arnhem Nijmegen	BIG-registratie als transferverpleegkundige of beschikking over een werkervaringsplaats. Minimaal 1 jaar werkervaring als verpleegkundige	12 dagen met 144 uur studiebelasting, waarvan 72 contacturen	Kwaliteitsregister V&V
40	Urologie continentie stoma verpleegkundige	HAN VDO Nijmegen	BIG-registratie als verpleegkundige (hbo-v, vervolgopleiding verpleegkundige specialist, mbo-v (niveau 4) of inserviceopleiding verpleegkunde). Minimaal 1 jaar recente werkervaring als verpleegkundige binnen het UCS-gebied.	18 dagen met 342 uur studiebelasting, waarvan 108 contacturen	SHO (CPION) en V&V in aanvraag
41	Verpleegkundige complementaire zorg	Hogeschool Arnhem Nijmegen	Verpleegkundige met minimaal 1 jaar werkervaring.	16 dagen met 306 uur studiebelasting, waarvan 96 contacturen	V&V in aanvraag
42	Verpleegkundige gerontologie en geriatrie	Hogeschool Utrecht	Verpleegkundige niveau 4 of Bachelor niveau en een baan in de VGG-sector (minimaal 3 dagen).	20 lesdagen	Niet bekend

B1.4 Opleidingen van overige opleidingsinstituten

	Naam opleiding	Opleidingsinstituut	Toelatingseisen	Studie-omvang	Erkenning
1	(Kwaliteits)verpleegkundige in het verpleeghuis	Growwork	Verpleegkundigen niveau 4 en 5.	10 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V
2	Acute opname/zorg verpleegkundige	CIVO	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
3	Brede basis Gezin en Kind zorg	CIVO	BIG-registratie als verpleegkundige en 6-12 maanden werkervaring op moeder-kind afdeling (minimaal 24 uur).	6 maanden, waarvan ca. 18 lesdagen	Kwaliteitsregister V&VN
4	Complete competente zorg	BRUG training en Coaching in de Zorg	Verzorgenden IG of Verpleegkundigen vanaf niveau 4. Minimaal 2 jaar werkervaring.	15 lesdagen	Kwaliteitsregister V&V en Register Zorgprofessionals
5	Gespecialiseerd Verzorgende Psychogeriatric	Bureau G&D	Verzorgenden niveau 3 of verpleegkundige niveau 4. Minimaal 1 jaar werkervaring in psychogeriatric.	15 lesdagen en drie intervisiebijeenkomsten	V&VN en Register Zorgprofessionals
6	Praktijkondersteuner GGZ opleiding 5 modules	Forta Opleiding en	Verpleegkundigen met diploma sociale psychiatrische verpleegkunde, hbo-verpleegkunde+ggz uitstroomprofiel, inservice B met 2 jaar relevante werkervaring en aanvullende scholing om hbo denk- en werkniveau aan te tonen, maatschappelijk werkenden, psychologen, sociaal pedagogische hulpverleners, verpleegkundig specialisten GGZ en orthopedagogen.	120 uur	Kwaliteitsregister V&V, Register Zorgprofessionals, Registerpleinen en Landelijke Vereniging POH-GGZ
7	Psychosociale Basiskennis	Con Amore	Verpleegkundigen en verzorgenden	12 lesdagen	CPION, SNRO en kwaliteitsregister V&V

8	Toekomstbestendige ouderenzorg voor verpleegkundigen (TOvV)	Albeda College	Mbo- en hbo-verpleegkundigen	40 weken, waarvan 20 lesdagen	Niet erkend
9	Vaattoegangverpleegkundige	Albeda College	Diploma dialyseverpleegkundige	13 lesdagen	V&VN erkend
10	Verpleegkundige Maatschappij en Gezondheid: Algemene Gezondheidszorg	NSPOH	Verpleegkundigen (hbo) of werkzaam op vergelijkbaar niveau	54 dagdelen	Kwaliteitsregister V&V
11	Verpleegkundige Maatschappij en Gezondheid: Jeugdverpleegkundige	NSPOH	Verpleegkundigen (hbo) of werkzaam op vergelijkbaar niveau	54 dagdelen	Kwaliteitsregister V&V
12	Wijkverpleegkundige, Regisseur van wijkzorg/Verpleegkundige in de wijk	Grow-work	Verpleegkundigen niveau 4 en 5 in de wijk.	90 uur (60 lesuren en 30 zelfstudie)	Kwaliteitsregister V&V
13	Wijkverpleegkundige, Regisseur van wijkzorg/Verpleegkundige in de wijk	Grow-work	Verpleegkundigen niveau 4 en 5 in de wijk.	63 uur (42 lesuren en 21 zelfstudie)	Kwaliteitsregister V&V

Bijlage 2 NLQF niveau 4 en niveau 6

Niveau 4

Context

- Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.

Kennis

- Bezit brede en specialistische kennis van materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.

Vaardigheden

Toepassen van kennis

- Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe.
- Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse (beroeps)taken.
- Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.
- Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.

Probleemoplossende vaardigheden

- Onderkent en analyseert redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein.
- Lost deze planmatig en op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.

Leer- en ontwikkelvaardigheden

- Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.

Informatievaardigheden

- Verkrijgt, verwerkt en combineert brede en specialistische informatie over materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.

Communicatievaardigheden

- Communiceert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.

Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

- Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten.
- Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en studie.
- Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.

Niveau 6

Context

- Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.

Kennis

- Bezit ruime, verdiepte of gespecialiseerde kennis van een beroep en kennisdomein en breed wetenschapsgebied.
- Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.
- Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en breed wetenschapsgebied.

Vaardigheden

Toepassen van kennis

- Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten zodanig dat dit een professionele en wetenschappelijke benadering in beroep en kennisdomein laat zien.
- Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.
- Brengt met begeleiding op basis van methodologische kennis een praktijkgericht of fundamenteel onderzoek tot een goed einde.
- Stelt argumentaties op en verdiept die. Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.
- Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.
- Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.

Probleemoplossende vaardigheden

- Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.

Leer- en ontwikkelvaardigheden

- Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen(leer) resultaten.

Informatievaardigheden

- Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroepsgerelateerde of wetenschappelijke informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.

Communicatievaardigheden

- Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.

Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

- Werkt samen met gelijken, specialisten en nietspecialisten, leidinggevend en cliënten.
- Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.
- Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.

Bijlage 3 Format aanvraag CPION

0. Niveau van de opleiding

- a. Wat is het beoogde registratieniveau van de opleiding: PWO, PHBO, HO, PMBO?
- b. Let op: de opleiding dient een omvang van minimaal 100 contacturen te kennen.
- c. Wat is het aantal lesdagen?
- d. Wat is het aantal praktijkdagen?
- e. Wat is het aantal EC's?

1. Adviescommissie

- a. Dit hoofdstuk bevat de ondertekende verklaring van de Adviescommissie.
Van alle leden dienen de naam, de organisatie waar commissielid werkzaam is en de functieomschrijving te zijn opgenomen.
De commissie bestaat uit *minimaal 3 leden* waarvan het liefst één vertegenwoordiger van de beroepsvereniging (zo die er is).

2. Rendement

- a. Geef aan wat de gewenste instroom en het gewenste rendement zijn.
- b. Geef (indien van toepassing) de feitelijke instroom, uitval en uitstroom aan en de gemiddelde studieduur van de cursisten.
- c. Geef aan hoe de (mogelijke) discrepantie tussen het gewenste en de gerealiseerde instroom en rendement wordt geanalyseerd.
- d. Beschrijf welke verbeteracties worden ondernomen in het geval dat het rendement te laag is.

3. Intakeprocedure

- a. Formuleer de instroom-eisen/toelatingsvoorwaarden die aan (toekomstige) studenten worden gesteld.
- b. Beschrijf hoe getoetst / vastgesteld wordt of studenten daaraan voldoen (bijvoorbeeld d.m.v. een assessment, een EVC-procedure, toelatingsexamen).
- c. Voeg svp geanonimiseerd overzicht toe van de vooropleiding van deelnemers.

4. Formele beschrijving

- a. Geef een korte beschrijving van de inhoud van de cursus, zodat de toetsingscommissie goed weet waar de opleiding over gaat.

5. Opleidingskader

Beroepsprofiel

- a. Geef aan op welke wijze de opleiding beantwoordt aan de behoeften vanuit het werkveld en de beroepsgroep.
- b. Geef aan of de opleiding uitgaat van een beroeps(deel)profiel, opgesteld door de beroepsvereniging.
- c. Beschrijf aan de hand van het beroepsprofiel de competenties waarvoor wordt opgeleid.

Relatie van de opleidingsmarkt met de arbeidsmarkt

- d. Beschrijf de visie op beroepenveld en de plaats van de opleiding daarin.
- e. Beschrijf de toegevoegde waarde van de opleiding voor de student (carrièreperspectief / loopbaanontwikkeling).

6. Invloed / betrokkenheid externe relaties bij de opleiding

- a. Beschrijf hoe naast de adviescommissie, het beroepenveld (de beroepsvereniging) en het werkveld betrokken zijn bij de totstandkoming van de opleiding

7. Doelstellingen (voor beroepsgerichte en ondersteunende programmaonderdelen en apart voor coaching / intensieve begeleiding)

Competenties

- a. Werk de competenties (kennis, vaardigheden, inzichten, houding) uit zodat inzichtelijk wordt wat men bij studenten wil ontwikkelen.
Geef de relatie met het beroepsbeeld / de loopbaanontwikkeling aan.

Leerdoelen

- b. Formuleer per studieonderdeel concrete doelen die antwoord geven op de vraag welke specifieke competenties studenten na afloop bereikt moeten hebben.

Praktijkleren

- c. Beschrijf hoe de opleiding voorziet in toezicht op het praktijkleren.

Herijking profiel, competenties en doelstellingen

- d. Beschrijf hoe deze herijking plaatsvindt, wie / welke organisaties erbij betrokken zijn, aan de hand van welk instrument / methode gewerkt wordt.
Beschrijf met welke regelmaat herijking plaatsvindt.

8. Curriculum

Opbouw en structuur

- a. Geef de studielast voor het totale programma en per studieonderdeel aan in EC's*.
- b. Geef het totaal aantal contacturen en het aantal contacturen per studieonderdeel aan.
- c. Geef het minimale aantal praktijkturen aan.
- d. Onderbouw de opbouw en structuur van het programma vanuit het beroepsbeeld / loopbaanperspectief, de competenties en de doelstellingen.
- e. Geef aan op welke wijze 'evidence based practice' en 'practice based evidence' in het programma is verwerkt.
- f. Geef per module aan welke literatuur verplicht of geadviseerd wordt (literatuurlijst is opgesteld volgens gangbare richtlijnen: datum auteur(s), pagina's e.d.).

Didactische werkvormen, studieactiviteiten

- g. Beschrijf de didactische werkvormen / methoden die tijdens de opleiding worden toegepast (hoorcolleges, werkcolleges, groepsopdrachten etc.).
- h. Aangegeven is de bijdrage hiervan aan het behalen van de competenties en de doelstellingen.

Samenhang Inhoud en opleidingskader

- i. Beschrijf de samenhang tussen inhoud van de opleiding en het opleidingskader (item 4).

Samenhang binnen het programma

- j. Beschrijf de logische samenhang tussen de verschillende programma-onderdelen en tussen theorie en praktijk.

Toetsen, selectie

- k. Geef aan op welke wijze de competenties, gerelateerd aan de doelstellingen, getoetst worden. De beoordelingscriteria zijn geëxpliciteerd.

Afstudeerfase

- l. Beschrijf de wijze waarop de opleiding wordt afgesloten, welke beoordelingscriteria worden gehanteerd en of studieonderdelen meetellen om te kunnen slagen.
- m. Beschrijf of (en hoe) externen worden betrokken bij de afsluiting van de opleiding (bijv. als gecommiteerden).

Eindopdracht (indien dit binnen de opleiding wordt gemaakt):

- n.* Beschrijf het doel van de eindopdracht. Expliciteer de beoordelingscriteria. Beschrijf wat de student met de eindopdracht doet (bijv. presenteren aan de groep, werkveld).

*EC=European Credit. 1 EC staat voor 28 studiebelastinguren

9. Personeel

a. Docenten

Beschrijf het docentenprofiel, d.w.z. inhoudelijke kwalificaties en competenties waarover zij moeten beschikken.

b. Gastdocenten

Geef aan wat de aanvullende waarde / meerwaarde is van een gastdocent t.o.v. een reguliere docent.

- c.* De mix tussen eigen docenten en gastdocenten is van dien aard dat inteelt en eenzijdigheid wordt vermeden.

10. Organisatorische beschrijving

- a.* Beschrijf de roostering.

- b.* Vermeld hoe de studenten worden geïnformeerd over de organisatie van het onderwijs en wijzigingen daarin.

- c.* Formuleer de eisen waaraan de accommodatie dient te voldoen.

11. Interne kwaliteitszorg

a. Evaluaties

Beschrijf het evaluatie-/tevredenheidsonderzoek onder:

- studenten
- docenten

en voeg een voorbeeld van een evaluatieformulier bij.

b. Aanpassen / veranderen op basis van evaluaties

Beschrijf wat met de uitkomsten van evaluaties wordt gedaan. Indien reeds evaluaties zijn uitgevoerd in het voorgaande jaar, omschrijf de eventuele aanpassingen / veranderingen die op basis daarvan hebben plaatsgevonden binnen de opleiding.

c. Klachtencommissie

Geef aan of een klachtencommissie is geïnstalleerd en hoe deze is georganiseerd. Geef aan hoe met klachten wordt omgegaan.

d. Kwaliteitszorg

Beschrijf welke andere instrumenten en methoden eventueel worden toegepast om de kwaliteit van de opleiding te bewaken (bv. supervisie, intervisie, andere systemen).

Bijlage 4 Overzicht respondenten interviews

- Klaus Boonstra - College Zorg Opleidingen (CZO)
- Caroline van Mierlo - V&VN
- Saskia van Bronkhorst – V&VN Kwaliteitsregister
- Jo Rutten, Atie Beverdam, Frans Sijben - SBB / Calibris
- Karin de Poorter - ActiZ
- Jaap Scholten - GGZ-Nederland
- Joyce Deggens - NFU
- Niels Oerlemans en Jeanette de Gouw - NVZ
- Devie Rusch - VGN
- René Hageman - Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)
- Hans Aerts en Nas Harold - Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV)
- Han Dahlmans - MBO-raad
- Tijs Pijls - Nationaal Coördinatiepunt NLQF (NCP NLQF)
- Paul Esveld - Centrum Post-Initieel Onderwijs Nederland (CPION)
- Wim Polderman - Vereniging Branche-Opleidingsinstituten Gezondheidszorg (VBG) / VUMC Amstel Academy
- Vivianne Habets - CIBG
- Anita Faber - Capabel Hogeschool
- Marco Borsboom - FNV
- Monique Kempff - NU'91
- Marieke Schuurmans – Chief Nursing Officer
- Johan van der Spek – Brancheorganisaties Zorg (BoZ)
- Wim Davidse - CBGV

Bijlage 5 Checklist interviews

Opleidingsniveau

- De vroegere Inservice-opleiding A, B en Z is door Calibris vastgesteld op niveau 4. Kunnen jullie deze stelling objectief verifiëren?
- In welk soort functies en op welk niveau werken deze verpleegkundigen in de huidige praktijk? Is er een koppeling te maken tussen de gevolgde aanvullende opleidingen en het niveau van de functies die verpleegkundigen bekleden? Zo ja, bij welke aanvullende opleidingen is dat het geval?

Type aanvullende opleidingen

- Is er een objectief onderscheid te maken in de typen scholing (denk hierbij aan breedte /duur/andere inhoudelijke kenmerken)? Zo ja, welke?
- Wat voor soort aanvullende opleidingen / cursussen / trainingen volgen verpleegkundigen met een MBO- of Inservice-opleiding? Hoe is dat nu en hoe was dat in het verleden? Welke opleidingen bestaan nog en welke niet meer?
- Welke van deze opleidingen zijn (mogelijk) gelijk te stellen aan het niveau van een HBO-Verpleegkundige? Maakt het nog een verschil of je HBO-Verpleegkundige, niveau 6 of beroepsprofiel als referentiepunt neemt?
- Waar zitten knelpunten in het vaststellen van het niveau van de opleiding?
- Is het mogelijk dat een combinatie van kleinere opleidingen leidt tot een niveau vergelijkbaar met HBO? Hoe zou dat vormgegeven dienen te worden?

Instanties die zich bezig houden met het vaststellen van het niveau van opleidingen en hun werkgebied

- Welke partijen kent u die kennis en ervaring hebben op het gebied van het vaststellen van de niveaus van opleidingen?
- Wat doen deze partijen (en wat niet)? Wat is hun werkterrein?
- Zouden deze partijen in aanmerking kunnen komen om het niveau van opleidingen vast te stellen in het kader van overgangsrecht? Waarom wel/niet? Wat zijn voordelen en nadelen van de verschillende partijen? (denk aan werkgebied, draagvlak, capaciteit, methodiek)

Hoe ziet de procedure bij deze instanties eruit?

- Welke bewijsstukken dient men aan te leveren?
- Wat zijn de doorlooptijden?
- Wat zijn de kosten?
- Wie dient de aanvraag in te dienen?
- Hoe verloopt de bezwaarschriftprocedure?

Alternatieven

- Zou het instellen van een onafhankelijke commissie een goede werkwijze kunnen zijn voor beoordeling van het niveau van opleidingen? Wat zijn voor- en nadelen van zo'n commissie? Zo ja, wat voor commissie zou dit moeten zijn (opdracht, samenstelling)?
- Heeft u nog andere aanbevelingen of suggesties voor het invullen van het overgangsrecht voor de doelgroep met een MBO- of Inservice-opleiding in combinatie met aanvullende opleiding, die geregistreerd wil worden als regieverpleegkundige?

